

**УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА ЄВРОПЕЙСЬКИХ І СХІДНИХ МОВ ТА ПЕРЕКЛАДУ**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

На тему

**«Ефективні прийоми розвитку говоріння уроках з
англійської мови у 8 класі СЗОШ»**

Виконав: здобувач 2 курсу, групи ФЛпл-22м
Спеціальності 035 Філологія
«Прикладна лінгвістика»
Малашенко О.С.
Керівник: Галкіна Я.В., к. філол. н., доцент

Дніпро

2024

**УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ КАФЕДРА
ЄВРОПЕЙСЬКИХ І СХІДНИХ МОВ ТА ПЕРЕКЛАДУ**

«Ефективні прийоми розвитку говоріння уроках з англійської мови у 8 класі
СЗОШ».

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу
здобувачу денної форми навчання
освітнього ступеня «магістр» спеціальності 035 Філологія
Малашенку Олександрю Сергійовичу

Тема кваліфікаційної роботи: «Ефективні прийоми розвитку говоріння уроках з англійської мови у 8 класі СЗОШ»

видачі завдання «2» вересня 2023 р.

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи		Підписи
		за планом	фактично	
1	Закріплення керівника кваліфікаційної роботи	02.09.2023	02.09.2023	
2	Вибір та обговорення теми кваліфікаційної роботи	03.09.2023	03.09.2023	
3	Остаточне затвердження теми кваліфікаційної роботи	24.10.2023	24.10.2023	
4	Одержання завдання на кваліфікаційну роботу у наукового керівника	03.09.2023	03.09.2023	
5	Складання бібліографії та вивчення літературних джерел	28.09.2023	28.09.2023	
6	Виконання першого розділу	30.10.2023	30.10.2023	
7	Виконання другого розділу	30.11.2023	30.11.2023	
8	Виконання третього розділу	22.12.2023	22.12.2023	
9	Оформлення висновків і рекомендацій	30.12.2023	30.12.2023	
10	Оформлення роботи, одержання відзиву	24.01.2024	24.01.2024	
11	Попередній захист кваліфікаційної роботи	11.12.2023	23.12.2023	
12	Захист кваліфікаційної роботи	15-18.2021	16.01.2024	

Здобувач _____ Малашенко О.С.

Керівник кваліфікаційної роботи _____ доц. Галкіна Я.В.

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № від __ 2023 р.

Зав. кафедри

Н. В. Зінукова

ВІДГУК КЕРІВНИКА

на кваліфікаційну роботу на тему ЕФЕКТИВНІ ПРИЙОМИ РОЗВИТКУ ГОВОРІННЯ УРОКАХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У 8 КЛАСІ СЗОШ
здобувача 2 курсу, групи флпл-22м, спеціальності 035 філологія «Прикладна лінгвістика»
МАЛАШЕНКА О.С.

Оцінка окремих складових дипломної роботи:

1. **Оформлення роботи**(не більше 10 балів) – (відповідність оформлення кваліфікаційної роботи встановленим університетом вимогам: кількість сторінок; оформлення титульного листа, таблиць, діаграм, посилань, списку літератури тощо) -5

Своєчасність подання окремих елементів роботи керівнику (кожний своєчасно поданий елемент дає по 5 балів, не більше 20 балів) – 5

Теоретичні та аналітичні аспекти роботи (не більше 25 балів) з них:

- Структура та логічність побудови роботи – 5_____

(відповідність змісту назви теми, наявність змісту та Вступу; виділення 3-4 підрозділів, в кожному з яких по 2-3 параграфи, наявність та зміст Висновків, логіка побудови роботи в цілому та в межах окремих розділів)

- **Фактичний матеріал** – 5_____

(наявність фактичного матеріалу, в тому числі зібраного здобувачем за допомогою лінгвістичного аналізу)

- **Використання методів аналізу** –5 _____

- **Використання літератури** – 5_____

(масштаб представлення в роботі сучасних досліджень даної проблематики, критичність аналізу публікацій та підходів, представлених в літературі та інших інформаційних джерелах)

- **Повнота та деталізація** (ступінь повноти та деталізації в процесі розкриття основних аспектів теми роботи) 5_____

2. **Практична реалізація результатів дослідження** (не більше 20 балів) -20_____

(наявність та ступінь обґрунтованості рекомендацій та пропозицій, які викладені в роботі та представляють власний погляд здобувача)

3. **Оцінка попереднього захисту** (не більше 25 балів) - 5_____

Додаткові думки та загальний висновок керівника_____

Робота докладно вивчає прийоми розвитку компетенції говоріння на уроках англійської мови у середній школі. Автор продемонстрував логічність викладу, філологічну ґрунтовність, педагогічні уявлення та вміння залучати теоретичне знання у аналітичній та практичній діяльності. Автор самостійно розробив систему вправ з англійської мови для розвитку говоріння у 8 класі, обґрунтувавши ефективність обраних прийомів. Робота відповідає усім вимогам і рекомендується до захисту

Загальна оцінка (не більше 100 балів)_70_

Керівник кваліфікаційної роботи

Я. В. Галкіна, к. філол. наук, доцент

„12” січня 2024р.

АНОТАЦІЯ

Малашенко О.С. Ефективні прийоми розвитку говоріння уроках з англійської мови у 8 класі СЗОШ

Робота присвячена дослідженню методів навчання говоріння на уроках англійської мови у 8 класі середньої загальноосвітньої школи.

На тлі чинного законодавства України виявлено місце іноземної мови у системі загальної середньої освіти. Була осмислена література, присвячена проблемам говоріння з різних точок зору та вираження його як виду навчальної діяльності. Метод навчання говоріння досліджено на предмет освітнього потенціалу у контексті викладання та вивчення англійської мови.

Здійснено ґрунтовний аналіз модельної навчальної програми та одного із підручників з англійської мови, затверджених МОН, особливу увагу приділено дослідженню методів навчання говоріння на уроках англійської мови у 8 класі у їхніх межах.

Результатами дослідження запропоновано до уваги розробки: фрагменти уроків і методичні рекомендації для вчителів та учнів.

Ключові слова: говоріння, методи, аналіз, дискусія, розвиток, усне мовлення, методичні рекомендації.

SUMMARY

Malashenko O.S. Methods of teaching speaking at English lessons in the 8th grade of secondary school.

The work is devoted to the study of methods of teaching speaking at English lessons in the 8th grade of secondary school.

Against the background of the current legislation of Ukraine, the place of a foreign language in the system of general secondary education is revealed. The literature devoted to the problems of speaking from different points of view and its expression as a type of educational activity was comprehended. The method of teaching speaking was studied for its educational potential in the context of teaching and learning English.

A thorough analysis of the model curriculum and one of the English textbooks approved by the Ministry of Education and Science of Ukraine was carried out, with special attention paid to the study of speaking methods in 8th grade English lessons within their framework.

The results of the study are presented in the form of lesson fragments and methodological recommendations for teachers and students.

Keywords: speaking, methods, analysis, discussion, development, oral communication, methodological recommendations.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ГОВОРІННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	6
1.1. Роль англійської мови у сучасній системі середньої освіти (за законодавством України)	6
1.2. Говоріння як основний аспект навчальної діяльності	11
1.3. Огляд методів навчання говоріння на уроках англійської мови	22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНИХ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ВИКЛАДАННЯ ГОВОРІННЯ	42
2.1. Розвиток усного мовлення за допомогою інтерактивних методів (на прикладі програми іноземної мови для 5-9 класів від автора Редько В. Г., Шаленко О. П)	42

2.2. Критичний аналіз підручника "Англійська мова" (8-й рік навчання) автора Несвіт А.М	48
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ ГОВОРІННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У 8 КЛАСІ	55
3.1. Інструкції для проведення дискусій і дебатів у форматі інтерактивного навчання	55
3.2. Приклади уроків з використанням інноваційних методів для розвитку усного мовлення	58
3.3. Методи оцінювання та контролю усного мовлення	80
ВИСНОВКИ	82
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	84
ДОДАТОК	88

ВСТУП

У сучасному світі, де англійська мова виступає як засіб міжнародного спілкування та важливий інструмент доступу до світових ресурсів знань, освіта в сфері володіння цією мовою набуває особливої значущості. Викладання англійської мови у 8 класі середньої загальноосвітньої школи стоїть перед викликом не тільки навчити учнів граматиці та лексиці, але й розвинути навички спілкування, зокрема говоріння. **Актуальність даної роботи** полягає у необхідності знайти ефективні методи навчання говорінню, що відповідатимуть сучасним освітнім стандартам та потребам учнів.

Говоріння як основний аспект навчальної діяльності з англійської мови вимагає інтегрованого підходу, що охоплює вивчення граматичних структур, поповнення словникового запасу, розвиток фонетичних навичок та формування комунікативних компетенцій. Саме тому, вибір методів навчання говорінню має базуватися на глибокому теоретичному обґрунтуванні та емпіричному аналізі їх ефективності.

Метою даної роботи є дослідження основних теоретичних підходів до викладання говоріння на уроках англійської мови у 8 класі середньої загальноосвітньої школи, аналіз сучасних методичних підходів та розробка методичних рекомендацій для вчителів.

Для досягнення поставленої мети необхідно розв'язати наступні **завдання**:

1. Визначити роль англійської мови у сучасній системі середньої освіти в Україні.
2. Охарактеризувати говоріння як основний аспект навчальної діяльності.
3. Проаналізувати існуючі методи навчання говоріння на уроках англійської мови.
4. Дослідити інтерактивні методи навчання усного мовлення.

5. Здійснити критичний аналіз підручника "Англійська мова" (8-й рік навчання) автора Несвіт А.М.
6. Розробити інструкції для проведення дискусій та дебатів.
7. Підготувати приклади уроків з використанням інноваційних методів для розвитку усного мовлення.
8. Розробити методи оцінювання та контролю усного мовлення.

Об'єктом дослідження є процес навчання англійської мови в середній загальноосвітній школі, з особливим фокусом на 8 клас.

Предметом дослідження є методи та підходи до навчання говоріння англійською мовою учнів 8 класу. Це включає аналіз різних технік, стратегій та дидактичних матеріалів, які застосовуються для розвитку навичок усного мовлення.

Методи дослідження включають комбінацію теоретичного аналізу наукових та методичних матеріалів, емпіричних методів для збору даних (наприклад, спостереження, анкетування), а також аналітичних та синтетичних методів для обробки та інтерпретації отриманої інформації. Ці методи дозволяють глибоко оцінити ефективність різних підходів до навчання говоріння та розробити рекомендації для їх застосування в освітньому процесі.

Теоретична основа роботи будується на вивченні наукових та методичних джерел, що стосуються навчання англійської мови, з акцентом на розвиток навичок говоріння. Це включає аналіз психолінгвістичних, дидактичних та методологічних аспектів викладання іноземних мов, огляд сучасних підходів до викладання говоріння, а також вивчення впливу культурних та соціолінгвістичних факторів на процес навчання.

Наукова новизна роботи полягає у комплексному аналізі ефективності сучасних методик викладання говоріння на уроках англійської мови у 8 класі, виявленні недостатньо досліджених аспектів у цій сфері та розробці інноваційних методичних рекомендацій. Це може включати інтеграцію

новітніх педагогічних технологій, таких як інтерактивні методи навчання та інтегровані уроки.

Практичне значення роботи полягає у розробці конкретних рекомендацій та методичних розробок, які можуть бути використані вчителями для підвищення ефективності навчання говоріння у 8 класі. Це включає створення навчальних матеріалів, планів уроків, інструкцій для проведення дискусій, дебатів, а також методів оцінювання учнівських досягнень.

РОЗДІЛ 1

ОСНОВНІ ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ГОВОРІННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

1.1. Роль англійської мови у сучасній системі середньої освіти (за законодавством України)

Роль англійської мови у світі сьогодні є значною. Вона перейшла від статусу іноземної до міжнародної мови. У всьому світі надають велике значення навчанню англійської мови, і багато хто прагне вивчити її хоча б на базовому рівні. В сучасних школах особливу увагу приділяють вивченню англійської мови, розпочинаючи вже з перших класів. Це стає важливою частиною освітнього процесу. Вивчення іноземної мови в школах не тільки забезпечує основні знання, а й сприяє розвитку пам'яті, уваги, терпіння та концентрації учнів. Таким чином, поняття «сучасний школяр» та «іноземна мова» тісно пов'язані.

Важко уявити сучасних школярів чи вчителів без знання іноземних мов. Особливо це стосується кваліфікованих фахівців з іноземної філології, які є незамінними у процесі навчання. За концепцією нової української школи, знання принаймні однієї іноземної мови є обов'язковим для всіх, хто прагне до успішної кар'єри [2, с.5].

Знання іноземних мов, особливо англійської, надає вчителям більше можливостей. У сучасних шкільних підручниках часто використовуються терміни англійською мовою, тому вчителю важливо їх розуміти для якісного пояснення навчального матеріалу. Вчитель, який володіє іноземною мовою, має доступ до різноманітних медіаресурсів, що дозволяє ефективно використовувати новітні технології та методики у навчанні, а також вивчати досвід закордонних колег для власного професійного розвитку. Такий педагог здатний залучити учнів до цікавого вивчення мови та досягти високих навчальних результатів, одночасно мотивуючи їх.

Щодо науки, вона вимагає висококваліфікованих фахівців, які володіють іноземними мовами. Це підтверджує висловлювання видатного педагога Костянтина Ушинського, який стверджував, що без знання іноземних мов, особливо сучасних, науковий шлях завжди буде обмежений. Ушинський наголошував, що неповнота знань та обмеженість поглядів будуть проблемою для тих, хто не має доступу до західної науки та літератури через бар'єр мови [9, с.35].

Навіть базове знання англійської мови відкриває можливість спілкування з науковцями. Це може не стосуватися складних деталей їхніх досліджень, але дає змогу вести діалог на загальних темах. У природничих науках, таких як фізика, хімія, біологія, геологія, основною мовою комунікації є англійська. Вона використовується у наукових публікаціях, на конференціях, Skype-нарадах, а також у листуванні. Це можна спостерігати в наукових установах по всьому світу, включаючи Куала-Лумпур, Монтевідео, Хайфу. Публікації у сфері науки мовою, відмінною від англійської, часто ігноруються, тому сучасна наука та науковці переважно використовують англійську мову.

Вивчення іноземних мов також є ключовим елементом у здобутті вищої освіти. Для отримання ступеня магістра обов'язковим є складання Єдиного вступного іспиту з іноземної мови. Незнання іноземної мови на належному рівні може стати перешкодою у продовженні освіти після отримання ступеня бакалавра. Таким чином, володіння англійською мовою в сучасному світі є мостом до нових можливостей та досягнення цілей [19].

У контексті європейської інтеграції України та наближення до європейських стандартів, знання іноземних мов серед українських школярів, студентів, та фахівців у різних сферах важливе для підвищення конкурентоспроможності країни. Отже, знання іноземних мов є необхідним для сучасних школярів, вчителів, науки та вищої освіти.

В Україні освіта з англійської мови відбувається у двох основних напрямках: стандартна загальноосвітня програма та програма для

поглибленого вивчення мови. Освітня система включає три основні ступені [31]:

1. Початковий ступінь освіти (1-4 класи), де діти починають своє навчання.
2. Середній ступінь освіти (5-9 класи), який відповідає основній школі.
3. Старший ступінь освіти (10-11 класи), що відповідає старшій або профільній школі.

Кожен ступінь має свою освітню програму, яка охоплює перелік обов'язкових і вибіркових предметів з визначеною кількістю годин на їх вивчення та формами контролю знань.

Загальноосвітня підготовка включає вивчення англійської мови на всіх трьох ступенях освіти. У початковій школі вивчення англійської стало обов'язковим з вересня 2012 року, відповідно до Державного стандарту початкової освіти. У старшій школі програма передбачає подальше вдосконалення та розвиток навичок і вмінь з англійської мови, закладених на попередніх етапах освіти [31].

В Україні професійно-орієнтована освітня програма старшої школи спрямована на виявлення та розвиток здібностей учнів у різних сферах, включаючи гуманітарні науки, природничі науки, техніку, культуру, мистецтво та інші області.

Для поглибленого вивчення англійської мови в Україні функціонують спеціалізовані навчальні заклади. Вони включають школи з інтенсивним навчанням англійської мови, де цей предмет вивчається з 1 по 11 клас.

Також існують навчальні заклади нового типу, що включають гімназії, ліцеї, колегіуми та школи-інтернати. Вони пропонують спеціалізовану та поглиблену підготовку у різних напрямках, в тому числі для обдарованих дітей, а також приватні школи.

Міністр освіти і науки України, Оksen Лісовий, оголосив про розробку міністерством плану з впровадження англійської мови на період 2023-2026 років. Це повідомлення було зроблено у контексті обговорення

законопроєкту, внесеного Президентом до Верховної Ради, який передбачає надання англійській мові статусу міжнародного в Україні.

Міністр підтримує ініціативу Президента і акцентував на створенні умов для якісного вивчення англійської мови на різних рівнях освіти. Він зазначив, що цей план є важливим кроком не тільки для розвитку української освіти та науки, але й для європейської інтеграції країни. [31]

Лісовий також заявив, що англійська мова є ключем до світової науки і глобального спілкування. Володіння англійською дозволяє безпосередньо звертатися до первинних джерел, бути в курсі сучасних світових тенденцій та активно участувати у міжнародних дискусіях і процесах [].

Основна мета Нової української школи (НУШ) полягає у розвитку учнів у різних аспектах, враховуючи їх вікові особливості, здібності, компетентності та уміння. Це включає пошук нових форм і методів навчання, а також урізноманітнення технік проведення уроків. У рамках цієї програми, вивчення англійської мови набуває нового значення, зосереджуючись на модернізації освітнього змісту, компетентнісному підході та використанні нових технологій. Акцент робиться на активні ігрові форми навчання та розвитку ключових компетентностей, що є важливим для успішної адаптації у світі, де має велике значення міжкультурне спілкування та обробка великих обсягів інформації [28].

У контексті європейського розвитку, вивчення іноземної мови в НУШ має на меті розширення світогляду учнів та формування особистості, здатної до інновацій. У рамках НУШ, початкова освіта розділяється на два цикли: адаптаційно-ігровий (1-2 класи) та основний (3-4 класи). Це зумовлює потребу у виборі особливих методів та підходів для навчання іноземних мов на різних етапах. В першому циклі особливу увагу приділяють ігровій діяльності, яка враховує індивідуальні особливості дітей. Згідно з думкою експерта І.І. Душницької, активне вивчення іноземних мов сприяє кращій концентрації, увазі, терпінню та кмітливості у дітей порівняно з тими, хто цим не займається [9, с.30].

На ранньому етапі навчання іноземної мови важливо покласти основу для розвитку комунікативних навичок учнів. Це включає розуміння мови на слух, вміння висловлювати думки, читання, розуміння текстів, а також письмо. Моя мета полягає у зборі та використанні мовних інструментів для підтримки цих навичок на початковому рівні. Якість навчання на цій стадії визначає успішність оволодіння мовою в майбутньому.

Для заохочення дітей до навчання важливо використовувати цікаві підходи та залучати увагу. У початковій школі є широкий спектр дидактичних ігор та нестандартних форм уроків. Наприклад, я використовую різноманітні сценічні прийоми для розвитку творчості дітей. Ефективними є уроки у форматі подорожей, казок, пальчикових театрів, лялькових театрів. Такі уроки допомагають дітям моделювати різні життєві ситуації та розвивати комунікативні навички. Пальчикові ігри, які включають римовані історії та казки, сприяють розвитку орієнтації в просторі та позитивним емоціям. Вони також важливі для розвитку моторики, необхідної для навичок письма, а також сприяють розвитку уваги і концентрації у дітей [31].

Під час навчання англійської мови одним з важливих завдань є запам'ятовування лексичного матеріалу. Я починаю з в'яснення значень нових слів, використовуючи візуальні засоби, такі як картки, таблиці чи малюнки, що допомагає дітям краще запам'ятовувати через розвинену зорову пам'ять. Я також використовую реальні предмети та іграшки на уроках, які діти можуть торкатися та з якими можуть взаємодіяти, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу. Коли неможливо використати реальні предмети, я працюю з уявними об'єктами, використовуючи міміку, жести та рухи.

За допомогою методу асоціативних символів я перетворюю складний матеріал у простий і цікавий. Цей підхід допомагає дітям рухатися і озвучувати слова одночасно, що забезпечує краще засвоєння мови.

Я люблю використовувати гри, щоб оживити кожне слово, наприклад, гра "Уявне дерево", де діти виконують різні дії навколо уявного дерева із використанням римівок. Такі ігри забезпечують мимовільне запам'ятовування матеріалу, роблячи навчання природним.

Інша гра з використанням зімітованої хатинки допомагає дітям залучатися до рольової гри, обмінюватися репліками та взаємодіяти з реальними предметами. Це сприяє розвитку соціолінгвістичних знань, умінь і навичок, необхідних для ефективного мовлення.

1.2. Говоріння як основний аспект навчальної діяльності

Говоріння виступає як активний і продуктивний елемент у процесі навчання, забезпечуючи усне спілкування на різних рівнях - від діалогічного до монологічного. Це відбувається через вміння формулювати та виражати думки. Говоріння може бути адресоване одній особі чи групі людей і завжди має певну мету та мотивацію, що базується на внутрішній потребі в спілкуванні. Ключовими елементами говоріння є вміння створити висловлювання (як діалог, так і монолог) та отримання відповіді - вербальної чи невербальної.

Не менш важливими в говорінні є невербальні (паралінгвістичні) елементи, які включають жести (різні види), міміку (вираз обличчя), голос (його характеристики) та загальний зовнішній вигляд (імідж, дрес-код) [36].

Говоріння має такі характеристики, як [1]:

- Вмотивованість: внутрішня потреба у спілкуванні.
- Активність: проявляється як зовнішньо, так і внутрішньо.
- Цілеспрямованість: спрямованість на досягнення практичної мети.
- Ситуативність: вміння адаптувати висловлювання до конкретних умов спілкування.
- Евристичність: спонтанність та непередбачуваність у залежності від ситуації.
- Темп: швидкість мовлення.

У навчальному процесі говоріння має відповідати реальним ситуаціям спілкування, бути ситуативним і комунікативно орієнтованим. Для забезпечення ефективності говоріння, учні повинні мати не тільки достатній лексичний запас, але й граматичні знання, а також вміння швидко вибрати потрібні мовні засоби.

Говоріння є важливою частиною навчального процесу, що включає взаємодію між двома або більше особами. Кожен учасник чергує ролі мовця та слухача, що важливо для ефективного спілкування. Головна мета навчання говорінню в середній школі - розвивати вміння учнів вести усне міжкультурне спілкування у звичних комунікативних ситуаціях [40, с.743].

Комунікативні аспекти говоріння включають різноманітні комунікативні функції, такі як запитання та надання інформації, пропозиції, обмін думками, переконання і вираження власної точки зору. Кожна з цих функцій використовує специфічні мовні засоби.

Психологічні аспекти говоріння включають [16, с.9]:

1. Зверненість мовлення: використання невербальних засобів спілкування (міміка, жести, контакт очей).
2. Цілеспрямованість і комунікативна мотивація: створення умов для стимулювання бажання говорити.
3. Ситуативність: співвіднесеність говоріння з конкретною ситуацією.

Комунікативна ситуація є важливою складовою в процесі навчання говорінню, оскільки вона містить стимул до мовлення і може бути природною або штучно створеною.

Навчання говорінню повинно сприяти розвитку практичних навичок у реальних мовленнєвих ситуаціях. Ефективне навчання говорінню включає розвиток комунікативної спрямованості та ситуативності, що дозволяє учням застосовувати мовлення в практичних ситуаціях [47].

Природні мовленнєві ситуації виникають у реальному житті, як у випадку з потребою випити води, коли ви прийшли в гості. Тут ваша потреба призводить до прохання господарю: "Will you give a glass of water, please. I

am very thirsty." Реакція на це прохання може бути як у формі словесної відповіді ("Of course", "With pleasure"), так і в невербальній формі - наливання води або пропозиція чаю. У вас також буде можливість висловити вдячність [47].

В класі також виникають природні мовленнєві ситуації, зазвичай пов'язані з організацією навчального процесу. Однак їх кількість обмежена і вони не завжди забезпечують використання всього вивченого мовного матеріалу. Тому автори підручників і вчителі часто створюють штучні комунікативні ситуації, моделюючи природні [47].

Відмінність між навчальною і природною мовленнєвою ситуацією полягає в способі створення мовленнєвого стимулу. У природних ситуаціях стимул виникає з реальних обставин, тоді як у навчальних ситуаціях стимул створюється вчителем.

Діалогічне мовлення є ключовим елементом у процесі навчання англійської мови, оскільки воно передбачає активну взаємодію між двома або більше особами. Цей процес мовленнєвої взаємодії вимагає від кожного учасника чергувати ролі мовця та слухача, адаптуючи своє мовлення відповідно до ситуації.

Основні характеристики діалогічного мовлення включають [50]:

- Спонтанність і неплановість, які виникають з необхідності реагувати на мовленнєві дії співрозмовника.

- Емоційність, яка відображається у виборі мовних засобів, структурі реплік та інтонації.

- Ситуативність, що означає відповідність мовлення конкретній комунікативній ситуації.

- Двосторонній характер, де кожен учасник виконує ролі як мовця, так і слухача.

Лінгвістичні особливості діалогічного мовлення охоплюють [50]:

- Еліптичність, яка включає використання неповних реплік та коротких відповідей.

– Розмовні кліше, які використовуються для експресивності та емоційного забарвлення мовлення.

– "Заповнювачі мовчання", які підтримують розмову та допомагають мовцю знайти відповідні слова.

У контексті навчання, вчителі часто створюють навчальні мовленнєві ситуації, які імітують реальні умови для стимулювання мовленнєвого акту. Наприклад, вчителі можуть пропонувати ситуації, такі як "You are a guest of our class" із стимулом "Ask questions about our school" або "Your friend invites you to go to a football match" із стимулом "Refuse to go to a football match. Explain how busy you are". Такі активності сприяють розвитку комунікативних навичок учнів у контексті справжнього мовлення.

Діалог складається з реплік, які є взаємопов'язаними висловлюваннями, міняючимися між співрозмовниками. Репліка, яка може варіюватися від одного слова до декількох фраз, є основним елементом діалогу і залежить від комунікативних функцій, структури та інтонації [61, с.20].

В діалозі, перша репліка зазвичай є ініціативною, стимулюючою подальшу бесіду, тоді як друга репліка може бути реактивною, відповідаючи на попередню, або реактивно-ініціативною, що включає відповідь та подальше стимулювання розмови.

Ці репліки зв'язуються між собою за допомогою лексико-граматичних та інтонаційних засобів, виконуючи певні комунікативні функції (наприклад, вираження привітання, згоди чи незгоди). Вони формують діалогічну єдність, яка характеризується структурною, інтонаційною та семантичною завершеністю. Така діалогічна єдність є ключовою одиницею навчання діалогічного мовлення.

Діалогічне мовлення в освітньому процесі може бути класифіковане за провідними комунікативними функціями, що ведуть до визначення чотирьох основних типів діалогів [4, с.20]:

1. **Діалог-розпитування.** Цей тип може бути як одностороннім, коли ініціатива переважно належить одній стороні, так і двостороннім, де обидва співрозмовники активно беруть участь у обміні інформацією.

2. **Діалог-домовленість.** Використовується для обговорення та вирішення планів або намірів між співрозмовниками. Цей вид діалогу зазвичай легший для засвоєння учнями. Після освоєння цього типу діалогу, може бути введене навчання змішаного типу діалогу, що поєднує елементи розпитування та домовленості.

3. **Діалог-обмін враженнями та думками.** Метою цього діалогу є обговорення різних поглядів на певні предмети, події чи явища. Учасники діалогу висловлюють свої думки, аргументують їх та реагують на точку зору партнера, погоджуючись чи спростовуючи її. Ініціатива тут має двосторонній характер.

4. **Діалог-обговорення/дискусія.** Цей тип діалогу орієнтований на досягнення консенсусу, вироблення спільних рішень або переконання у певних питаннях. Це найскладніший вид діалогу для вивчення іноземної мови.

Кожен із цих функціональних типів діалогу включає в себе певний набір діалогічних єдиностей, що характеризуються специфічними особливостями структури та змісту.

Труднощі у вивченні діалогічного мовлення обумовлені його унікальними характеристиками [4, с.23].

1. **Поєднання аудіювання та говоріння.** Діалогічне мовлення вимагає здатності одночасно слухати та відповідати, що означає необхідність розуміти репліку співрозмовника та швидко реагувати на неї відповідною реплікою. Це вимагає гарного розвитку навичок аудіювання.

2. **Формування ініціативних реплік.** Часто учні зустрічаються з проблемою утримання діалогу після кількох початкових обмінів репліками. Важливо навчити учнів використовувати різні кліше та заповнювачі пауз для підтримки розмови. Кожен учасник має мати чітку мету в діалозі, що сприятиме продуктивному спілкуванню.

3. **Непередбачуваність діалогічного мовлення.** Діалог не можна спланувати наперед, оскільки він залежить від мовленнєвої поведінки обох співрозмовників. Учасники повинні бути готові до несподіваних змін в темі розмови та здатні швидко адаптуватися до нових обставин.

Таким чином, успішне навчання діалогічному мовленню вимагає розвитку комплексних навичок аудіювання та говоріння, здатності до швидкої адаптації та гнучкості в розмові.

Існують два основні методи навчання діалогічного мовлення [5]:

1. **Підхід «зверху вниз»,** який включає наступні кроки:

- Спочатку слухання діалогу без візуальної підтримки, а потім з використанням графічних матеріалів.

- Аналіз структури діалогу і відповіді на питання.

- Повторення діалогу за зразком, спочатку фраза за фразою, потім розподіл ролей між учнями.

- Драматизація діалогу у відповідних ролях.

- Створення власних діалогів на основі навчених ситуацій.

2. **Підхід «знизу вверх»,** який передбачає початок з вивчення окремих елементів діалогу та поступовий перехід до складання повного діалогу в контексті визначеної навчальної ситуації. Прослуховування діалогів-зразків також є частиною цього підходу.

Етапи навчання діалогічного мовлення включають:

- Підготовчий етап, де основна увага приділяється реплікуванню.

- Перший етап, спрямований на навчання різних діалогічних єдностей.

- Другий етап, де основа - навчання ведення мікродіалогів.

- Третій етап, фокусований на навчанні ведення діалогів різних функціональних типів.

Вправи, що використовуються у процесі навчання, поділяються на чотири групи:

1. Вправи на реплікування, де мета - навчити учнів швидко і адекватно реагувати на репліки і формувати власні ініціативні висловлювання.

2. Вправи на засвоєння різних видів діалогічних єдностей.
3. Вправи на створення мікродіалогів.
4. Вправи на створення діалогів різних функціональних типів.

На підготовчому етапі акцент робиться на реплікування, яке допомагає учням розвивати здатність комбінувати репліки у діалогічні єдності. З часом обсяг реплік учня збільшується від одної до кількох фраз. На першому етапі виконуються вправи, які дозволяють учням самостійно використовувати різні види діалогічних єдностей.

Під час навчання діалогічного мовлення використовуються рецептивно-продуктивні умовно-комунікативні вправи, які спрямовані на відпрацювання обміну репліками між учнями. Основна форма роботи - це взаємодія учнів у парах. При цьому важливо, щоб кожен учень мав змогу висловлювати як реактивні, так і ініціативні репліки. Робота в парах активізується шляхом використання різноманітних методів, таких як "карусель", "рухомі шеренги" чи вільне пересування у класі [3].

Четверта група вправ спрямована на навчання учнів створенню власних діалогів різних функціональних типів на основі заданих комунікативних ситуацій. Використовуються більш складні рецептивно-продуктивні комунікативні вправи. Для підтримки виконання цих вправ використовуються лише природні опори, такі як афіші, розклади, плани міст, географічні карти, слайди та малюнки. Учні працюють над створенням діалогів, що включають як мінімум два мікродіалоги, відповідно до заданої ситуації. Робота виконується як в парах, так і з можливістю презентації діалогів перед класом [42].

У додатку А розташований приклад уроку, з розвитку навичок діалогових розмов.

Монолог - це тип усного мовлення, який включає в себе докладне, зв'язне і безперервне висловлювання однієї людини. Це може бути спрямовано до одного слухача або до групи людей. У природному

спілкуванні монолог зустрічається у вигляді доповідей, лекцій чи публічних виступів [12].

У навчальному процесі монологічне мовлення є важливим елементом діалогу або групової бесіди, має певні лінгвістичні та психологічні характеристики. Це мовлення має бути логічно інтегроване у загальний контекст розмови за допомогою мовних кліше для вступу в розмову, вираження згоди чи незгоди, опонування тощо. Відрізняючись від ізольованого монологу, монологічне мовлення в шкільному навчанні пов'язане з конкретною ситуацією та контекстом [54].

Ключові характеристики монологічного мовлення включають наявність чіткої теми та ідеї, що формують його структуру та логіку. Кожна частина монологу відображає загальну мовленнєву мету оратора [12].

У процесі навчання монологічного мовлення важливо враховувати його комунікативні, психологічні та мовні особливості. Це допоможе учителям ефективно навчати учнів цього виду мовленнєвої діяльності.

Монологічне мовлення має ряд характеристик, що визначають його як унікальний вид мовленнєвої діяльності [69, с.48]:

1. **Односторонність.** Монолог не передбачає безпосередню мовленнєву відповідь, він є однонаправленим зверненням до аудиторії.
2. **Зв'язність.** Це ключова властивість, яка робить монологічне мовлення послідовним і логічним, а не просто набором окремих речень.
3. **Тематична цілісність.** Монолог об'єднується навколо центральної теми, яка може включати кілька підтем або мікротем.
4. **Контекстуальність.** Хоча монолог може бути менш ситуативним, ніж діалог, він все одно часто відбувається у певному контексті і може бути пов'язаний з конкретною ситуацією.
5. **Безперервність.** Монолог, як правило, складається з розгорнутих висловлювань, які тривають певний час і не перериваються, забезпечуючи таким чином завершеність і цілісність думки.

6. **Логічна послідовність.** Монологічне мовлення характеризується розвитком основної ідеї з додаванням уточнень, доповнень, пояснень та обґрунтувань.

Мовленнєві особливості монологічного мовлення характеризуються наступними аспектами [69, с.31]:

1. **Завершеність структури речень.** Монолог включає цілісно побудовані речення з чіткими мовними структурами.
2. **Повнота фраз:** Кожна фраза у монологі є повноцінним висловлюванням, що надає змісту цілісність.
3. **Різноманітність структур фраз.** У монологі використовуються фрази різних структур, що забезпечує більшу виразність мовлення.
4. **Складний синтаксис.** Монологічне мовлення часто включає ускладнені синтаксичні конструкції для детального вираження думок.
5. **Зв'язність висловлювань.** Зміст монологу є логічно зв'язаним, і висловлювання послідовно впливають одне з одного.

Механізми міжфразового зв'язку у монологічному мовленні включають [63]:

- **Адвербіалії часу та послідовності.** Наприклад, "later", "then", "after that", які вказують на часову послідовність подій.
- **Адвербіалії причин та наслідку.** Такі як "why", "that's why", "so", "firstly", "secondly", допомагають виражати причинно-наслідкові зв'язки.
- **Формули для вступу, продовження та закінчення висловлювання.** "To begin with", "well", "let's leave it at that", "by the way", які структурують монолог.
- **Формули для вираження ставлення.** "To my mind", "there is no doubt", "I am not sure", "in short", які вказують на особистісне ставлення мовця до теми.

Логіко-синтаксичні зв'язки в монологічному мовленні формуються відповідно до типу висловлювань, таких як опис, розповідь чи роздум.

Монологічні висловлювання, залежно від комунікативної мети та характеру логіко-синтаксичних зв'язків між реченнями, поділяються на такі типи [53]:

1. **Монолог-опис:** Використовується для детального опису об'єктів, осіб, природи, погоди, оточуючих предметів. Характеризується викладенням ознак, розташуванням предметів у просторі, переліком їх якостей та характеристик.

Синтаксичні особливості:

- Використання простих і складносурядних речень.
- Часте застосування Present Continuous, Present Indefinite, Past Indefinite.
- Вживання дійсного способу для висловлення реальності явищ.

2. **Монолог-розповідь:** Охоплює розвиток подій, пригод, дій або станів у часовій послідовності. Може мати форму монологу-оповіді чи монологу-повідомлення.

Синтаксичні особливості:

- Використання Past Indefinite, Past Perfect для вираження минулих подій.
- Застосування сполучників та адвербіаліїв для вираження часової послідовності (наприклад, "then", "after that").

3. **Монолог-міркування:** Заснований на логічних висновках, де з допомогою тез і суджень робиться висновок. Монолог-переконання є його різновидом, метою якого є переконати аудиторію у певній точці зору або спонукати до дій.

Синтаксичні особливості [53]:

- Використання складнопідрядних речень з підрядними причини та наслідку, означальними і додатковими.
- Вживання інфінітивних зворотів для висловлення причинно-наслідкових зв'язків.

Ці типи монологічних висловлювань рідко зустрічаються у чистому вигляді, але кожен з них має свої особливості, які визначають його структуру і стиль.

Освоєння монологічного мовлення в середній школі включає три основні етапи, що спрямовані на вдосконалення вмінь учнів використовувати іноземну мову для спілкування в різноманітних сферах [46, с.44].

I етап: Студенти навчаються створювати понадфразову єдність, використовуючи окремі мовні зразки. Наприклад, за темою "Погода" можна поєднувати фрази, як: "It's cold today. It isn't snowing now. The sky is blue. The sun is shining."

II етап: Зосереджено на розвитку вмінь учнів висловлюватися на понадфразовому рівні, використовуючи різні види опор:

– **Зображальні опори:** Малюнки, слайди, тематичні та сюжетні картини.

– **Вербальні опори:** Неповні (підстановчі таблиці, ключові слова) і повні (повідомлення-зразок).

– **Комбіновані опори:** Вербально-зображальні.

Поступово, опори повинні зникати, щоб учні змогли висловлюватися самостійно [46, с.44].

III етап: Направлений на розвиток умінь учнів висловлюватися на текстовому рівні у різних функціонально-сміслових типах мовлення. На цьому етапі учні вчать формулювати особисте ставлення до подій, виражати критичну оцінку, включати елементи розмірковування і аргументації. Завдання формулюються таким чином, що учень не може обмежитися короткими відповідями, а має розвинути думку, передати її іноземною мовою, аргументувати свої погляди [46, с.44].

Таким чином, навчання монологічного мовлення у середній школі вимагає поступового переходу від простих мовних конструкцій до більш складних, з акцентом на розвиток вмінь висловлювати та обґрунтовувати власну точку зору.

Система вправ для вивчення монологічного мовлення охоплює три різні групи, що відповідають трьом етапам розвитку мовних умінь [7, с.19]:

1. **Перша група вправ** спрямована на інтеграцію окремих мовних виразів у більш складні мовні структури.
2. **Друга група вправ** зосереджена на створенні власних монологічних висловлювань на рівні, який перевищує просту фразу.

3. **Третя група вправ** передбачає розробку власних монологічних висловлювань на текстовому рівні, відповідно до встановлених програмних вимог.

Ці вправи мають відповідати певним критеріям [7, с.20]:

– **Обсяг вправ** повинен бути адекватним, з поступовим збільшенням складності, включаючи мовний матеріал, умови виконання та характер мовленнєвої діяльності.

– Вправи мають **залучати різні типи пам'яті**, сприймання та мислення учнів.

– Важливо, щоб вправи були **цілеспрямованими та мотиваційними**, спонукаючи учнів до активної участі.

– Вони повинні **стимулювати пізнавальну та інтелектуальну активність** студентів.

– Вправи мають містити **типові життєві приклади** та ситуації, що стимулюють навчання через реальне спілкування.

1.3. Огляд методів навчання говоріння на уроках англійської мови

Говоріння виступає ключовим аспектом мовленнєвої діяльності та важливою формою мовного спілкування. Воно має аудіальну форму, спрямоване на передачу усного повідомлення від мовця до слухача, і базується на думках мовця. Говоріння включає в себе висловлювання як свій продукт та викликає реакцію у слухача.

Дослідники вказують на такі специфічні характеристики говоріння: мотивацію (внутрішню потребу в спілкуванні), активність (на рівнях внутрішньому і зовнішньому), цілеспрямованість (практичну мету спілкування), ситуативність (залежність від умов та контексту), зв'язок з реальністю (підпорядкованість актуальним життєвим обставинам), особистісну взаємодію (врахування індивідуальних якостей слухача), евристичність (спонтанність, непередбачуваність) та темп. Для забезпечення ефективності говоріння, вчитель має надати учням достатню кількість лексичних одиниць та граматичних конструкцій, а також розвивати навички швидкого вибору мовних засобів [25].

Крім того, існують певні умови для успішного процесу говоріння. Перша умова - наявність мовленнєвої ситуації, що стимулює до спілкування. Друга - ціль говоріння, яка має бути чітко визначена для досягнення результату. Третя умова - ставлення до об'єкта мовлення, яке може бути зумовлене минулим досвідом, поглядами, емоціями і взаємовідносинами мовця. Четверта умова - знання з обраної теми, на якій базується спонтанне говоріння, відображаючи загальний досвід мовця і використовуючи знання, набуті протягом життя.

У сучасній системі освіти XXI століття відбуваються значні зміни, що впливають на процеси глобалізації, універсалізації політичного та культурного життя. Ці зміни обумовлені зростанням темпів життя суспільства та зростаючою важливістю використання новітніх інформаційних технологій [59].

Методика викладання об'єднує різні методи, техніки, технології та засоби, необхідні для ефективного вивчення мови. Метод викладання — це спосіб взаємодії між вчителем та учнями, що дозволяє передати та засвоїти знання, уміння та навички. Прийом — це конкретна дія, яка спрямована на реалізацію певних завдань під час уроку. Підхід визначає основну концепцію методу, тоді як принцип — це ключова ідея, на якій базується метод [58].

Мета навчання визначає бажаний результат, до якого прагнемо в процесі навчання. Вона є визначальною для розробки методики і тісно пов'язана з умовами навчання, які є необхідними для її досягнення. Умови навчання створюються з урахуванням всіх необхідних факторів, що сприяють ефективному навчанню. Засоби навчання включають усі необхідні ресурси, такі як підручники, робочі зошити, картки з завданнями, проектори, які допомагають досягти поставленої мети [57, с.6].

Система навчання представляє собою комплексний підхід до навчального процесу, який відповідає обраній методичній концепції та

включає в себе мету, зміст, принципи, методи, прийоми, засоби та форми організації навчання.

Процес викладання іноземної мови має бути багатограним та включати чітко визначені принципи викладання, що допомагають визначити, які матеріали та методи найкраще підходять для досягнення навчальних цілей [11, с.10].

Традиційний граматично-перекладний метод у викладанні іноземних мов зосереджений на глибокому розумінні граматики та великому словниковому запасі. Він передбачає послідовне вивчення граматичних структур, а увага зосереджується на аналізі текстів, письмових роботах і диктантах. Метою методу є осмислення структури іноземної мови та її порівняння з рідною мовою через граматичний аналіз і переклад.

Природний метод прагне створити умови, схожі на ті, що існують під час вивчення рідної мови. Він заснований на ідеї, що здатність спілкуватися іноземною мовою веде до навичок читання та письма. Вивчення відбувається через багаторазове повторення нового матеріалу [17].

Прямий метод, розроблений для швидкої комунікації, фокусується на інтенсивному відпрацюванні різноманітних мовних структур. Відмінною особливістю цього методу є те, що правила не пояснюються наперед, натомість учні приходять до розуміння правил самостійно через практику і використання мовного матеріалу.

Аудіолінгвальний метод базується на ідеї, що навчання досягається через постійне повторення. У цьому методі акцент робиться на усне вивчення мови з активним використанням лексики і граматики під керівництвом вчителя.

В структурному підході ключовим є вивчення мовної структури і граматики в певному порядку, вважаючи, що кожна мова має свої особливі правила, які необхідно вивчати послідовно [17].

Метод фізичного реагування заснований на зв'язку між мовним матеріалом і фізичними діями. Він передбачає спочатку слухання та читання матеріалу, а потім виконання дій відповідно до прослуханого.

Аудіо-візуальний метод використовує кольорові таблиці та символи для представлення звуків і словесних одиниць, допомагаючи учням асоціювати образи з певними звуками і словами [17].

Метод занурення запрошує учнів поринути в культуру іноземної мови, приймаючи нові імена та біографії, щоб створити ілюзію перебування у світі цієї мови. Це дозволяє учням відчувати себе більш комфортно та вільно у процесі вивчення мови [17].

Комунікативний метод акцентує на важливості спілкування у процесі вивчення іноземної мови. Він передбачає імітацію життєвих ситуацій, стимулюючи учнів до активного мовлення. Теми для обговорення підбираються так, щоб вони були пов'язані з повсякденним життям учнів, та наголошують на розмовному спілкуванні, не забуваючи про читання і письмо [17].

Свідомо-порівняльний метод базується на усвідомленні мовленнєвих явищ та їх порівнянні між рідною і іноземною мовами, сприяючи розвитку мовленнєвої діяльності та розширенню мовленнєвого матеріалу.

Лінгвосоціокультурний метод включає не тільки вивчення мови, але й знайомство з соціальним середовищем та культурою країни, яка вивчається, що допомагає уникнути культурних та мовних помилок [17].

Проблемно-пошуковий метод орієнтується на використання проблемних ситуацій і колективного обговорення для вирішення проблем, стимулюючи активне використання мови для реальної комунікації.

Особистісно-орієнтований метод фокусується на індивідуальних особливостях та потребах учня, враховуючи його особистісні характеристики та інтереси в процесі навчання.

Методи викладання іноземних мов різноманітні та гнучкі, адаптовані до конкретних цілей та потреб учнів. Деякі методи акцентують на вивченні

лексики, де головна увага приділяється запам'ятовуванню текстів і граматичним поясненням. Інші методи зосереджені на правильній вимові, де важливим є повторення за вчителем або аудіозаписом. Сучасні підходи, як метод проєктів, пропонують учням розвивати навички через практичні завдання, що вимагають застосування знань у реальних ситуаціях [17].

Читання також важливо, особливо методи, що включають читання текстів з паралельним перекладом або адаптацією, допомагають учням поступово звикати до мови. Використання мнемонічних технік, які включають асоціативне запам'ятовування, допомагає учням легше засвоювати нові слова та вирази, забезпечуючи більш ефективне і тривале засвоєння матеріалу.

Навички говоріння включають в себе вміння озвучувати висловлювання, використовувати лексичні одиниці, та граматично правильно будувати речення. Їх розвиток відбувається за закономірностями освоєння будь-якого виду діяльності. Навичка говоріння починає формуватися з моменту, коли учень вперше усвідомлено виконує мовленнєву дію, а з часом, через багаторазове повторення, ця дія стає автоматичною [21].

Ефективність уроку англійської мови, особливо в середній школі, залежить від зацікавлення учнів з самого початку. Використання так званих «warming-up» активностей на початку уроку допомагає встановити правильний ритм, активізувати мислення та мовленнєву активність учнів, зосередити увагу і сформуванати позитивне ставлення до навчання [21].

Згідно з визначенням, «warming-up» активності - це різноманітні заходи, які допомагають учням почувати себе комфортно у класі, почати думати англійською мовою, повторити раніше вивчене та зацікавитися новим уроком.

Американський лінгвіст Р. Олрайт вважає, що «warming-up» активності є найкращою формою для розпочатку уроку, оскільки вони допомагають учням зосередитися на навчанні, позбутися відволікаючих думок та

залучати їх до активної участі протягом всього уроку. Також ці активності роблять уроки різноманітнішими та допомагають уникнути одноманітності в навчанні [10].

Мовленнєва зарядка допомагає досягнути багатьох цілей, особливо стимулює активність у мовній діяльності для кращого засвоєння і утримання матеріалу в пам'яті через створення штучних комунікативних ситуацій. Вона також сприяє розвитку мовленнєвої ініціативи, формуванню навичок говоріння, і допомагає учням стати більш вільними у спілкуванні [10].

Щоб "warming-up" діяльність була ефективною на уроці англійської мови, вона повинна мати чітку мету, відбуватися на початку уроку і тривати не більше 5-10 хвилин. Вона повинна бути пов'язана з темою уроку та вписуватися в його загальний контекст, допомагати учням зануритися в англійське середовище, активізувати їх мовлення та підготувати до продуктивної роботи на уроці. Важливо, щоб така діяльність була цікавою та приносила задоволення [10].

Мовленнєва зарядка "Let's imagine" розроблена не лише для вдосконалення діалогічного мовлення учнів, але й для розвитку їхньої творчої уяви та креативного мислення. Ця активність може бути використана під час вивчення тем, пов'язаних з кіно, музикою, рекламою, книгами, а також після перегляду фільмів чи мультфільмів, читання історій або прослуховування англійських пісень. Учні пропонуються створити діалог між персонажами на основі вибраного фрагменту історії або пісні.

Наприклад, після перегляду фрагменту фільму англійською мовою, який закінчується на початку або середині розмови героїв, учнів можна попросити уявити та створити діалог між цими персонажами. Вчителі можуть використовувати фрагмент без звуку, щоб учні зосередилися на візуальних сигналах та міміці персонажів. Для класів із меншою підготовкою можна надати ключові слова або фрази для використання в діалозі. Після презентації учнівських діалогів, клас може переглянути

оригінальне продовження фрагменту фільму та порівняти його з учнівськими версіями. Також можливо провести конкурс на найцікавіший діалог або на той, який найбільше відповідає оригіналу [10].

Ще одна цікава та корисна мовленнєва зарядка - "Excuse me, are you...?", яка має на меті розвивати навички ведення діалогів під час знайомства, вітання та представлення. Учні отримують картки з іменами двох відомих особистостей, вибраних вчителем, можливо, на основі інтересів учнів. Завдання учнів полягає у тому, щоб уявити себе однією з цих відомих особистостей (згідно з ім'ям, вказаним зверху на картці) та знайти іншу відому особистість, що також зазначена на їхній картці, і представитись їй.

Вчитель пише на дошці корисні фрази для створення діалогу, такі як "Excuse me, are you...?", "No, I'm not/Yes, I am", "Hello, I'm...", "Let me introduce myself", "Nice to meet you", "Nice to meet you too". Після того, як учні складуть пари знаменитостей з карток, вони продовжують діалог згідно з ситуацією, яку встановив вчитель. Тема цього діалогу може бути пов'язана з діяльністю цих знаменитостей, їх творчістю чи інтересами [14].

Вчитель може адаптувати цей діалог до теми уроку. Наприклад, при вивченні теми "Подорожування", діалог може ґрунтуватися на уявних порадах від знаменитостей щодо вибору країн або виду транспорту для подорожі. Також можна вибирати знаменитостей, пов'язаних з темою уроку, наприклад, спортсменів для теми про спорт або художників для теми про мистецтво.

Ще одна захоплива мовленнєва зарядка для вдосконалення діалогічного мовлення середньошкільних учнів - це "How can you react?". Учні працюють в парах, отримуючи картки з фразами для реагування на різноманітні проблеми чи ситуації. Їхнім завданням є створити уявну сцену, в якій можна використати фразу з картки, і розробити міні-діалог на її основі. Цей тип активності спрямований на вивчення і використання різноманітних мовних виразів для реакції, які можуть бути ефективно застосовані в реальних комунікаційних ситуаціях [14].

Для подальшого закріплення навичок можна внести певні зміни в завдання: замість конкретних фраз на картках дати учням тему (наприклад, "I have passed my exams with flying colours" чи "My dog ran away") і попросити самотійно обрати підходящу реакцію (таку як "My congratulations!" або "Don't worry, everything will be fine") та розширити діалог на основі цього.

Для розвитку діалогічного мовлення на уроках англійської мови у середній школі пропонуємо активність "Suggest me something". Ця діяльність зосереджена на створенні діалогів, що містять пропозиції та домовленості. Вчитель надає учням опорні конструкції для формування пропозицій, такі як "Let's...", "It's just an idea, but what about...", "Shall we...", "Why don't we..." та інші. Учні отримують завдання запропонувати один одному різні види діяльності чи місця для проведення часу і скласти на цій основі міні-діалоги [14].

Вчитель також записує на дошці можливі реакції на ці пропозиції, і учні використовують деякі з них у своїх діалогах. Приклади реакцій можуть включати: "That sounds great", "Okay, let's do that", "Yes, I think that will be a good idea", "Yes, that would be worth trying", "That sounds like a good idea, but...", "I can see a problem with this idea", "Do you think so?", "Honestly, I'm not really sure about that", "I'm not into it", "That's not my cup of tea", "I pass".

Це завдання можна модифікувати, наприклад, встановивши умову, що в діалозі мають бути дві відхилені пропозиції та одна прийнята, або один зі співрозмовників може висловити сумнів у пропозиції ("That sounds like a good idea, but..."), а інший – переконати його [22].

На уроках англійської мови важливо приділяти увагу розвитку монологічного мовлення через різноманітні види діяльності, включаючи мовленнєві зарядки. Одна з таких активностей - це "Name 3", де учні мають назвати три предмети, які вони б взяли з собою в різні місця (наприклад, у подорож до певної країни, на пікнік, у круїз, на безлюдний острів, у пустелю тощо) і обґрунтувати свій вибір. Ця мовленнєва зарядка є універсальною,

оскільки завдання та сценарій можуть змінюватися відповідно до теми уроку і може бути використана неодноразово. Вона створює невимушену і позитивну атмосферу на уроці, а відповіді учнів часто виявляються креативними та цікавими [22].

Ще одна мовленнєва зарядка для розвитку монологічного мовлення - "A famous person at a party". Учні уявляють, що їхня група організовує вечірку і може запросити лише одну знаменитість. Завданням учнів є вибрати відому особу та впродовж однієї хвилини переконати інших, що саме ця знаменитість повинна бути запрошена. Ця активність сприяє розвитку учнівських навичок аргументації власних думок та ведення монологу, дозволяючи їм організувати своє мовлення протягом визначеного часу [24].

Ще одна мовленнєва зарядка для уроків англійської мови у середній школі називається "5 words challenge". Кожен учень отримує аркуш паперу, пише на ньому іменник і згинає верхню частину аркуша так, щоб слідуюча людина не бачила написане слово. Потім аркуш передається наступному учневі, який пише наступний іменник і також згинає папір. Цей процес повторюється, поки на аркуші не буде написано п'ять слів. Далі учні створюють коротку розповідь, використовуючи всі п'ять слів. Умови цієї активності можуть змінюватися в залежності від теми уроку. Також це завдання може використовуватися при вивченні граматики, адже слова на аркуші можуть належати до різних частин мови [24].

Інше "warming-up" завдання, "A hidden word", спрямоване на розвиток навичок монологічного говоріння та зосередженості інших учнів. Учні отримують завдання створити монолог на певну тему, а також картку зі словом, що не стосується цієї теми. Учень повинен непомітно включити це слово в свою розповідь. Інші учні повинні вгадати, яке слово було сховано. Це завдання універсальне і може використовуватися для закріплення лексичного матеріалу, адже слово може бути вибране зі слів, вивчених на уроці [24].

Мовленнєва зарядка "Never ever have I" виконується у формі гри. Учні отримують картку, на одній стороні якої написано "I have", а на іншій - "I have never". Вчитель озвучує різні дії, і учні показують відповідну сторону картки залежно від того, чи мали вони даний досвід (сторона "I have") чи ні (сторона "I have never"). Потім вчитель запрошує учня, який має позитивний досвід, розповісти про цю ситуацію детальніше. Можна використовувати фрази, як-от: "Never ever have I eaten insects", "Never ever have I touched a snake", "Never ever have I swum with dolphins", "Never ever have I watched a sunset", "Never ever have I written a poem". Фрази можна адаптувати відповідно до теми уроку. Така активність не тільки розвиває навички говоріння та слухання, але й допомагає вдосконалювати граматичні навички, зокрема використання часу Present Perfect та Past Participle у дієсловах [35].

У процесі вивчення іноземних мов, використання ігор, які відрізняються від звичайних розваг, стає ключовим елементом навчання. Ці ігри, плануючи які, вчитель повинен чітко розуміти їхню навчальну мету, є важливими не лише для розваги, але й для засвоєння та закріплення знань. Вони облегшують процес навчання, зокрема в аспектах фонетики, лексики, граматики, а також сприяють розвитку відповідних навичок та умінь.

Ігри в навчанні іноземної мови охоплюють різні види мовленнєвої діяльності, включно зі слуханням, говорінням, читанням та письмом. Вони не тільки ефективно допомагають у оволодінні мовою, але й забезпечують емоційне задоволення студентів, як під час гри, так і в результаті досягнення поставлених цілей. Важливість таких ігор в навчанні іноземних мов важко переоцінити, особливо з огляду на їхню здатність включати фонетичні, лексичні та граматичні аспекти мови [35].

Фонетичні ігри стають ключовою частиною навчального процесу під час вивчення іноземної мови. Вони ефективно поєднують відпочинок та навчання, створюючи приємну атмосферу та підвищуючи впевненість учнів. Через ці ігри студенти весело та непомітно для себе засвоюють нові

слова та фрази, вільно спілкуються іноземною мовою, що є важливим для фонетики [43].

Однією з таких ігор є “Who Knows the Symbols for the Sounds?”, де учні ідентифікують транскрипційні знаки або слова, що містять певні звуки, тим самим відпрацьовуючи свої знання фонетики. Інша гра, “Guess What”, дозволяє учням знаходити спільні звуки у різних словах. Для практики вимови та чіткості використовуються скоромовки. Це дозволяє учням ефективно відпрацьовувати вимову складних звуків і є веселим способом подолання мовних бар'єрів [43].

Рольові ігри є ключовою частиною уроку іноземної мови, оскільки вони дозволяють ефективно моделювати реальні ситуації спілкування. Вони забезпечують активне залучення учнів до навчального процесу, сприяючи розвитку комунікативних навичок і зацікавленості до вивчення іноземної мови. Наприклад, для учнів 8-го класу була організована рольова гра, яка імітувала зустріч з групою англійських туристів, що відвідали наше село та школу. Аксесуари для гри включали прапорці, візитні картки, нагрудні значки, плакат "Welcome to our school!" та магнітофонний запис пісні "Clap your hands!". Учні грали ролі українських та англійських школярів, обмінюючись інформацією про своє життя, навчання та майбутні плани [29, с.28].

Tanya: Will you tell us about your school life? Olga: Well, we are the pupils of the eighth form. We have different traditions in our school. Julia: What are they? Sasha: They are The Day of Knowledge, The Teacher's Day, The New Year's Day, St.Valentine's Day, Christmas. Will you tell us about your traditions? Tanya: All right, we like Christmas best of all, because it is very nice and merry. Sasha: Olga, how do you celebrate Christmas? Olga: Well, as usual we gather at home at our holiday table, give presents to each other and say: “Merry Christmas!”
Sasha: Thank you!

Активні та цікаві уроки з теми "Сполучені Штати Америки" для учнів 9-го класу були успішно завершені конференцією на тему "Наші знання про

США – Відкриття Америки". Учасниками конференції були учні, що представляли різні країни. Вони вели обговорення політичного та економічного устрою, географічного розташування та позитивних аспектів розвитку США. Ключовою формою активізації мовленнєво-розумової діяльності стала колективна робота, що допомогла збільшити мовну практику та розвинути творчу ініціативу учнів.

Я вважаю, що успіх у навчанні базується на якісних взаємовідносинах з учнями. Важливо розуміти кожного з них, навчати та виховувати через кожен урок, активно залучаючи їх до мовленнєвої діяльності [70].

Головним джерелом знань є матеріал підручника, але методика роботи з ним організована таким чином, що звичайні справи перетворюються на ігри та активні форми роботи. Широко використовуються ігри, такі як "Перекладач" при вивченні нового тексту, "Снігова куля", "Хованки з літерами" для роботи з новими лексичними одиницями [65].

Активні форми уроків, такі як конференції, рольові ігри, екскурсії, театральні вистави, огляди знань, вікторини, семінари та заліки, є значущими. Нестандартні уроки підвищують інтерес та розвивають мовленнєву та творчу активність учнів. На таких уроках учні вчаться використовувати міміку та жести.

Особливо популярними є уроки-вікторини, де завдання розподілені в конвертах. Вікторини ведуть самі учні, попередньо визначивши коло питань для обговорення [65].

Уроки-зустрічі та уроки-конференції відіграють важливу роль у вивченні іноземних мов, стимулюючи дискусії та обмін питаннями між учнями. Одні учні готуються розпочати обговорення, інші – активно підтримувати діалог та відповідати на запитання [26].

На уроках-екскурсіях влаштовуються походи містом або в парки, що дає можливість практикувати іноземну мову в реальному середовищі.

Уроки-театри особливо подобаються дітям середньої школи, які з задоволенням перетілюються в казкових персонажів, використовуючи мову для вираження різних образів [26].

Уроки-огляди зазвичай проводяться у формі змагань між командами чи окремими учнями, сприяючи активній участі та залученню учнів.

В кінці кожної теми ефективним є проведення уроків для контролю знань, де учні можуть виявити свої слабкі місця та краще підготуватися до майбутніх занять.

Поєднання різних форм роботи на уроках важливе для задоволення індивідуальних особливостей учнів та стимулювання їх інтересів та здібностей [26].

Фронтальні форми роботи, хоч і зручні, не завжди ефективні для всіх учнів. Інші форми роботи, такі як робота в групах чи індивідуальні завдання, допомагають учням розвиватися відповідно до їхніх потреб та темпів розвитку. Наприклад, різні групи можуть виконувати різні завдання після прослуховування тексту: одна група робить переказ, інша відповідає на запитання, а третя пише переказ рідною мовою. Це забезпечує різноманітність і гнучкість у навчанні, сприяючи розвитку різних мовленнєвих навичок.

Парна робота на уроці ефективно сприяє оптимізації часу, незважаючи на те, що спочатку може супроводжуватися підвищеним рівнем активності та шумом серед учнів. З часом учні звикають до цієї форми роботи, працюючи продуктивно та з інтересом [62].

Залежно від цілей уроку, учні можуть працювати в парах над спільними завданнями або виконувати різні вправи. Наприклад, учитель може спочатку провести діалог з одним з учнів, після чого інші учні отримують аналогічне завдання. Вони мають 2-3 хвилини для практики, після чого учитель перевіряє кожну пару.

T: Children, imagine that you are back at school on September 1. You see your friends again, but there are also some new guys and girls. Meet one of your new friends. Use the following questions:

- What is your name?
- How old are you?
- Where do you live?
- In which class do you study?
- Do you have friends?
- Who are they?

Парна робота на уроці має бути компактною та ефективною. Учитель активно взаємодіє з учнями, перевіряючи їхню роботу та надаючи підтримку за допомогою стимулюючих коментарів.

Групова робота також важлива, адже вона розвиває в учнів навички порівняння своєї діяльності з діяльністю інших, а також сприяє самоконтролю. Це особливо корисно для вдосконалення навичок як діалогічного, так і монологічного мовлення. Клас може бути поділений на групи для спільного виконання завдань, наприклад [64]:

1. Висловіть 2-3 речення про предмети, які знаходяться в кімнаті.
2. Поставте одне одному 2-3 запитання про речі в кімнаті.
3. Опишіть 2-3 речі, яких немає в кімнаті.

Кожен учень готує свої висловлювання, уникаючи повторення. Групою керує учень-консультант, який допомагає іншим і контролює роботу.

Групова робота сприяє розвитку товариських стосунків, колективізму, самостійності, навичкам слухання та висловлювання, а також допомагає подолати мовний бар'єр.

Для підвищення ефективності роботи на уроці корисно організувати конкуренцію між рядами, включаючи елементи гри та змагань. Це сприяє розвитку уваги та відповідальності перед однокласниками.

Наприклад, під час вивчення алфавіту кожен учень отримує розрізну абетку, яку потім використовує для навчання читання, орфографії та фонетики [51].

На уроках можна використовувати різноманітні ігрові методики, які не тільки збагачують пізнавальний світ дітей, але й сприяють розвитку їхнього мислення, мови, уяви та точності. Основна мета застосування активних форм роботи на уроці - залучити інтерес учнів до навчання та сприяти активній участі в навчальному процесі.

Приклади завдань, які використовуються під час гри [6]:

1. Покажіть букву, яка зазвичай використовується на початку таких слів як: green, grey, go, who, have, get, home...
2. Покажіть букву, яка зазвичай стоїть в кінці таких слів як: dog, bag, car, good ...
3. Знайдіть і покажіть букви: Aa, Hh, Ee, Kk ...
4. Покажіть великі букви, що відповідають таким маленьким: b, c, o, w ...
5. Впорядкуйте слова, написані на дошці, в алфавітному порядку.
6. Знайдіть букви g, b, c, t ... у зошиті та запишіть їх.

Ці завдання не тільки розвивають вміння учнів розпізнавати та писати літери, але й сприяють розвитку їхньої уваги та спостережливості.

Застосування інтерактивних технологій на всіх етапах освіти (у початковій, середній та старшій школі) сприяє розвитку ключових комунікативних компетентностей як частини життєвих навичок учнів: мовленнєвої, мовної та соціокультурної [6].

Різні інтерактивні технології використовуються залежно від цілей уроку та організації навчальної діяльності учнів. Це включає технології колективно-групового навчання для спільної роботи всього класу; кооперативні технології, які організують роботу учнів у малих групах для досягнення спільної навчальної мети, включаючи роботу в парах, карусель, малі групи, метод "акваріум"; технології ситуативного моделювання для залучення учнів до ігрового моделювання вивчаємих явищ; технології для

обговорення дискусійних питань, що стимулюють широке публічне обговорення.

Не рекомендується віддавати перевагу одній групі інтерактивних технологій у певному класі. Всі технології можуть трансформуватися та застосовуватися на різних етапах уроку і в різних класах. Їх використовують на різних етапах вивчення теми: на початку уроку, після викладення нового матеріалу, під час опитування, повторення чи узагальнення вивченого матеріалу [8, с.10].

Особливу увагу на початковому етапі уроку приділяють монологічному та діалогічному мовленню. Ефективним засобом підготовки до монологічного мовлення є використання навчальних ситуацій. Часто уроки розпочинаються з обговорення подій минулого дня, майбутніх канікул, новин у школі та світі, що допомагає створити доброзичливу атмосферу.

На уроках звертається увага на різноманітні форми спілкування, створення сприятливого психологічного клімату у групі, зняття психологічних бар'єрів під час засвоєння мовного матеріалу та мовленнєвого спілкування, що сприяє залученню всіх учнів до навчальної діяльності [8, с.11].

Під час підготовки до уроку вибирається матеріал, що може зацікавити учнів та заохотити їх до висловлення власних думок, опираючись на особистий досвід. Продумується послідовність етапів уроку та переходів від одного до іншого, оскільки яскравий початок уроку та невимушене введення учнів у атмосферу іншомовного спілкування впливає на успіх їх комунікативної діяльності. Наприклад, у другому класі при вивченні нових слів використовується гра «Веселий потяг», у третьому класі - подорож машиною часу на різні планети для практики вживання майбутнього неозначеного часу.

На уроках у початковій школі надається перевага індивідуальним, парним та груповим формам роботи під час навчання говорінню,

знайомляться з простими інтерактивними вправами, їх особливостями та правилами проведення. Використовуються робота в парах, трійках, методи «Мікрофон», «Незакінчені речення». Для уведення в іншомовну атмосферу на початку уроку використовуються скоромовки, «Криголами», «Розігриви», «Мозковий штурм», імітаційні та буквені ігри [60].

Під час уроків часто застосовується інтерактивна технологія «Мікрофон», яка дає можливість кожному учневі швидко і по черзі висловити свою думку або відповісти на запитання. Наприклад, на уроці 11 класу з теми «Eating out» може бути задане запитання: "Do you always have dinner at home? Why? Why not?" [65].

Інша інтерактивна технологія, «Ажурна пилка» ("Jigsaw reading"), є ефективною для активної роботи всіх учасників як у межах групи, так і з групою-партнером. Ця технологія використовується для закріплення лексичного і граматичного матеріалу.

Також впроваджується метод проблемного навчання, коли учням пропонується проблемна ситуація, а для її розв'язання вони використовують нові знання та шукають способи вирішення проблеми [65].

Залучення лише інтерактивних технологій на уроках вважається недоцільним. Сучасне інноваційне навчання включає безмежні можливості, тому активно використовуються інформаційно-комунікаційні технології як у навчальному процесі, так і в позакласній роботі. Проектна робота, робота з навчальними комп'ютерними та мультимедійними програмами, створення презентацій стають невід'ємною частиною сучасного уроку. Сучасні комп'ютерні та мультимедійні технології допомагають у вивченні лексичного матеріалу, відпрацюванні граматичних явищ, навчанні діалогічного і монологічного мовлення (говоріння) [60].

У рамках проектної роботи на заняттях з англійської мови учні беруть участь у дослідницькій та пізнавальній діяльності, ініційованій вчителем. Вчитель опирається на наявні в учнів здібності та потенціал для творчого мислення.

У процесі роботи над новими творчими завданнями учитель стимулює використання учнями здобутих знань, навчає їх бачити звичні речі під новим кутом і поєднувати отриману інформацію. Використовуються методи, які залучають учнів до процесу та спонукають їх зацікавитися результатами власної творчої роботи [13].

Проект – це самостійна, заздалегідь спланована і реалізована учнями робота, в якій мовленнєва активність вбудована в контекст інших інтелектуально-емоційних діяльностей. Учні використовують мову для вирішення завдань, що передбачають унікальність результату та новітні підходи до його досягнення, виконуючи різноманітні творчі та комунікативні завдання, зорієнтовані на вирішення практичних проблем (створення власних засобів інформації, таких як газети, журнали, відеоматеріали) [13].

Проектний метод являє собою комплексний підхід до навчання, що дозволяє індивідуалізувати навчальний процес і сприяє самостійності учнів у плануванні, організації та контролі власної діяльності. Цей метод дає учням можливість самостійно обирати тему проекту, джерела інформації та способи її представлення та презентації.

Інтернет-проект "Телевізійний міст" реалізується на початковому, організаційному етапі таким чином [13]:

У рамках вивчення англійської мови можливе впровадження методу проектної роботи, що відповідає навчальній програмі. Враховуючи високий рівень зайнятості учнів, я створюю шкільні проекти, орієнтуючись на теми, запропоновані в навчальній програмі. Важливо підібрати тему, яка буде не лише відповідати загальному напрямку вивчення мови, а й викликати інтерес у дітей. Вибір теми проекту критично впливає на його успішність та ефективність.

На організаційному етапі ключовими завданнями є:

- Чітке визначення теми та кінцевої мети проекту.
- Планування проведення проекту, враховуючи:

- Реалістичне встановлення часових рамок, з урахуванням зайнятості та можливої стомлюваності молодших школярів.

- Визначення потрібних матеріалів та джерел інформації.

- Обговорення методів збору даних та формату інформації.

- Вибір найкращої форми презентації результатів.

- Розробка та обговорення з учнями зразкового плану роботи над проектом.

Реалізація проекту

Наступний етап роботи над проектом "Телевізійний міст" є найбільш складним та часозатратним - це етап збору інформації. Цей процес включає в себе залучення вже існуючих знань, роботу з різноманітними джерелами, пошук нової інформації та формування особистих думок та висновків щодо обраної теми.

Важливо врахувати, що деякі учні можуть відчувати труднощі на початку роботи над проектом. Тому завдання мають бути пристосовані до індивідуального рівня кожного учасника, забезпечуючи необхідну підтримку та напрямки в пошуку інформації, її запису та представленні [13].

У цей період вчитель англійської мови відіграє ключову роль, проводячи обговорення проміжних результатів, коригуючи помилки у використанні мови та допомагаючи учням подолати страх перед англійською мовою. Це сприяє кращому засвоєнню логічної структури мови та граматичних явищ, що вивчаються.

На початкових етапах проекту учні опановують лексико-граматичний матеріал, розповідають про події у школі та пишуть короткі твори в рамках навчальної програми. Пізніше вони працюють над розширенням та закріпленням навчального матеріалу через створення розповідей про свої захоплення та події, описані в підручнику.

Після вивчення та опису подій з підручника, учні переходять до вибору та дослідження подій, які не згадуються в навчальних матеріалах. Це вимагає від них більш глибокого пошуку інформації.

Цей етап характеризується як розширення кругозору учнів, активізація їхніх дослідницьких навичок і розвиток особистої креативності. Учням пропонуються питання для дослідження, причому самі питання, їх значення та послідовність також підлягають обговоренню. Діти проводять час у бібліотеках, читають додаткову літературу, шукаючи цікаві факти про своє село, школу, відвідують шкільний музей [13].

На цьому етапі також відбувається удосконалення та розширення лексичного запасу. Учні розвивають навички написання творів англійською мовою, вдосконалюють важливі мовні категорії, такі як граматичні часи, лексика, синтаксична будова речень для ефективного висловлення своїх ідей. Вчителі проводять індивідуальні консультації з кожним учнем, аналізують сильні та слабкі сторони кожного твору, дають поради та ставлять навідні питання. Учні вчаться звертати увагу на певні аспекти своїх робіт, розглядають пропозиції щодо змін, доповнень або вилучень. В результаті учні усвідомлюють, скільки вони знають і як багато зможуть розповісти своїм друзям англійською мовою.

Одним з ключових аспектів успішної роботи над проектом є створення дружньої та співпрацюючої атмосфери, яка допомагає дітям відчувати власний успіх.

У фазі презентації проекту діти зосереджуються на технічному аспекті його реалізації. Застосування комп'ютерів надає проекту більшої динамічності. Учні вводять тексти своїх робіт на комп'ютерах, вчаться працювати з текстовими редакторами та графічними програмами, покращують свої комп'ютерні навички, освоюють використання електронних англо-українських та українсько-англійських словників. Це дає їм практичну можливість застосувати знання, отримані на уроках інформатики. Вже у сьомому класі учні починають розуміти взаємозалежність між різними шкільними предметами і можливість використовувати знання з одного предмету в рамках іншого, інтегруючи

навички з української, російської, іноземної мов, географії, історії та інформатики.

Важливим етапом підготовки презентації є створення власної газети, яка має бути яскравою, чіткою та кольоровою для легкості сканування на комп'ютері. Більшість учнів використовують традиційні методи, такі як кольорові олівці, акварель чи гуаш, хоча деякі з них також застосовують комп'ютерну графіку.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СУЧАСНИХ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ВИКЛАДАННЯ ГОВОРІННЯ

2.1. Розвиток усного мовлення за допомогою інтерактивних методів (на прикладі програми іноземної мови для 5-9 класів від автора Редько В. Г., Шаленко О. П)

Програма, розроблена Редько В. Г. та Шаленко О. П., відповідає вимогам Державного стандарту базової середньої освіти України, який прагне розвивати природні здібності учнів та їхні інтереси, а також формувати ключові компетенції для ефективної соціалізації та активної громадянської позиції. Особлива увага приділяється вихованню поваги до родини, суспільства, природи та культурних цінностей [30].

Ключовими інноваціями програми є підхід до вивчення іноземної мови, який орієнтований на міжкультурну комунікацію. Такий підхід передбачає не лише навчання мови, але й знайомство з культурою, історією, традиціями та реаліями народу, який нею спілкується. Це допомагає формувати у школярів готовність до міжкультурної взаємодії та розуміння важливості іноземної мови у сучасному полікультурному світі.

Програма також зосереджується на поетапному досягненні певних рівнів володіння мовою, згідно з Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти, забезпечуючи таким чином чітку структуру та орієнтири для учнів та вчителів. Програма включає різноманітні завдання та вправи, які спрямовані на розвиток комунікативних навичок, здатності критично оцінювати інформацію та ефективно використовувати навчальні стратегії для самостійного вивчення іноземних мов.

Мета компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у 5–9 класах полягає у розвитку здатності учнів інтегрувати здобуті знання, уміння, навички, навчальний досвід, світоглядні цінності, ставлення та

переконання у рамках творчої самостійної діяльності. Це передбачає активне використання мовних та інформаційних матеріалів для створення усних і письмових текстів та розуміння іноземних висловлень [30].

Методологічні засади цього процесу ґрунтуються на Рекомендаціях Європейського Парламенту та Європейської Ради, а також на загальній парадигмі іншомовної освіти. Вони включають у себе комунікативний, діяльнісний, особистісно орієнтований та культурологічний підходи, що визначають цілі та зміст навчання іноземної мови.

Компетентісно орієнтоване навчання має на меті розвиток у учнів здатності до свідомої виконавчої діяльності у відповідності до їх вікових особливостей і потенційних можливостей. Це включає оволодіння іншомовним спілкуванням усно та письмово, розуміння контексту та використання мовних засобів, зазначених у навчальній програмі.

Ключовими аспектами є не лише формування мовних навичок та умінь, але й розвиток міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності. Це включає знання, уміння, способи діяльності та ставлення, необхідні для успішного спілкування в іноземній мові, а також усвідомлене використання іншомовної інформації для задоволення комунікативних потреб.

Навчальний процес будується на використанні автентичних матеріалів та актуальної тематики, що сприяє залученню учнів до діалогу культур. Інтерактивні методи, як рольові ігри та проектна робота, відіграють значну роль у навчальному процесі, забезпечуючи збалансований розвиток навичок усного та письмового мовлення.

Оцінювання навчальних досягнень учнів зосереджується на результатах навчання, якості сформованих мовних навичок та мовленнєвих умінь у чотирьох видах мовленнєвої діяльності: говорінні, аудіюванні, читанні, письмі. Крім того, увага приділяється загальнонавчальному досвіду учнів, що сприяє їх здатності доцільно використовувати невербальні засоби спілкування та самостійно здійснювати діяльність для забезпечення власних потреб у спілкуванні іноземною мовою.

Загальні очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів 5-9 класів зосереджуються на розвитку комунікативної компетенції, що включає різноманітні види мовленнєвої діяльності та відповідні уміння. Відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти, учні 5-6 класів прагнуть досягти рівня А2, тоді як учні 7-9 класів прагнуть досягти рівня В1.

У контексті рецептивних умінь [30]:

- Учні молодших класів здатні розуміти основні фрази та вирази на знайомі теми, якщо мовлення чітке і повільне.
- Старші учні можуть зрозуміти основний зміст чіткого нормативного мовлення, включаючи короткі розповіді на знайомі теми.

В контексті зорового сприймання [30]:

- Учні початкової школи здатні розуміти короткі, прості тексти з широковживаною лексикою.
- Учні середніх класів читають і розуміють прості тексти, які стосуються їхніх інтересів.

В контексті інтеракційних умінь [30]:

- Молодші учні можуть спілкуватися в простих звичних ситуаціях, але мають труднощі з ініціюванням розмови.
- Старші учні здатні використовувати широкий діапазон мовленнєвих засобів у різноманітних ситуаціях, пов'язаних з повсякденним життям.

У контексті продуктивних умінь:

- Учні 5-6 класів можуть описувати людей, розпорядок дня та уподобання у вигляді коротких зв'язних висловлень.
- Учні 7-9 класів вже здатні описувати різноманітні предмети своїх інтересів, упорядковуючи свій опис у логічну послідовність.

Таким чином, ці загальні очікувані результати демонструють послідовний розвиток комунікативних навичок учнів у міру їхнього просування через шкільну програму, підкреслюючи важливість розвитку

мовленнєвих умінь та готовності до використання іноземної мови в різних контекстах.

У рамках програми Редько В. Г. та Шаленко О. П. для 5-9 класів, конкретні очікувані результати на кінець 6-го класу щодо розвитку комунікативної компетентності акцентують на інтерактивному навчанні. Студенти на цьому етапі вчаться розуміти основні ідеї з чітких і повільних розмов, слухаючи розповіді та презентації. Вони також навчаються читати прості тексти, що стосуються їх повсякденного життя. Значна увага приділяється усній взаємодії, де учні навчаються спілкуватися у простих повсякденних ситуаціях. Інтерактивні методи, як-от групові дискусії або рольові ігри, використовуються для підвищення мотивації та активності учнів. Також учні вчаться писати короткі текстові повідомлення та листи, виражаючи особисті думки та інформацію. Особлива увага приділяється онлайн взаємодії, де учні мають можливість застосовувати набуті знання у віртуальному спілкуванні [30].

У контексті розвитку усного мовлення за допомогою інтерактивних методів, які пропонуються у програмі іноземної мови для 5-9 класів авторства Редько В. Г. та Шаленко О. П., важливо зосередитися на практичному застосуванні мовних навичок у різних ситуативних контекстах. Наприклад, замість простого переліку тем, як "Я, моя родина, мої друзі", учні можуть брати участь у ролевих іграх, де вони представляють сімейні зв'язки чи обговорюють уподобання друзів, використовуючи фрази типу "Мій батько працює як..." або "Моєму другу подобається..." [30].

Для теми "Відпочинок і дозвілля", замість простого вивчення видів відпочинку, учні можуть створювати міні-проекти чи презентації про свої хобі чи канікули, де вони використовують речення типу "У вільний час я люблю..." або "Минулого літа я відвідав...". Такий підхід не тільки розвиває усне мовлення, але й сприяє глибшому засвоєнню лексичного матеріалу через активне використання [30].

При вивченні "Подорож + Країни, мова яких вивчається", учні можуть участувати у симуляційних іграх, де вони планують подорож, обговорюючи транспорт, підготовку до подорожі та проїзні документи, використовуючи фрази типу "Для поїздки до Франції мені потрібна віза" або "Я волію подорожувати літаком, тому що це швидше".

Враховуючи орієнтовний мовний інвентар, як лексика так і граматики, вчителі можуть інтегрувати ці елементи у ситуативне спілкування, створюючи таким чином більш природні та живі комунікативні сценарії. Використання таких інтерактивних методів не тільки підвищує залученість учнів, але й сприяє більш ефективному та глибокому засвоєнню мовних навичок.

У рамках програми іноземної мови для 7-9 класів, розробленої Редько В. Г. та Шаленко О. П., особлива увага приділяється розвитку усного мовлення через інтерактивні методи. Програма орієнтована на підвищення комунікативної компетентності учнів до рівня B1 за Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти [30].

Наприклад, учні мають можливість практикувати усне мовлення, обговорюючи теми, які є близькими та знайомими їм. Вони можуть участувати в рольових іграх або симуляціях, наприклад, обговорюючи свої враження від подорожі ("Я відвідав... і було неймовірно!"), ділитися планами на вихідні ("Цими вихідними я планую...") або розповідати про свої улюблені хобі ("Моє улюблене хобі - це...").

Також учні можуть брати участь у дискусіях на актуальні теми, де вони вчаться висловлювати свої думки, аргументувати їх та взаємодіяти з однокласниками. Наприклад, вони можуть обговорювати екологічні проблеми ("Я вважаю, що для збереження довкілля ми повинні...") або висловлювати свої думки про моду й стиль життя [30].

Важливим аспектом програми є також розвиток навичок письма, які підтримують усне мовлення. Учні практикують письмо, створюючи

особисті листи, дописи в соціальних мережах або навіть короткі есе на різноманітні теми, що допомагає їм краще структурувати свої думки й ідеї.

Використання інтерактивних методів навчання дозволяє учням не тільки вдосконалити мовні навички, але й розвинути критичне мислення, здатність до співпраці та самовираження, що є важливими компетенціями в сучасному світі.

У рамках програми іноземної мови для 7-9 класів, створеної Редько В. Г. та Шаленко О. П., основний акцент робиться на розвиток усного мовлення через інтерактивні методи. Викладання орієнтоване на реалізацію комунікативних намірів учнів з урахуванням їх інтересів та потреб.

Основні теми включають [30]:

– **Я, моя родина, мої друзі.** Учні вчаться описувати свою родину, домашні справи та сімейні традиції. Наприклад, вони можуть розповідати про своїх родичів або обговорювати сімейні свята і традиції.

– **Харчування.** Тут учні обговорюють різні аспекти приготування їжі, сервірування столу, кухонні прилади. Вони можуть, наприклад, розказувати про свої улюблені страви або обмінюватися рецептами.

– **Спорт.** Учні дізнаються про різні види спорту, спортивні змагання, а також про відомих спортсменів. Можливі обговорення включають улюблені види спорту або опис улюблених спортивних подій.

– **Шкільне життя.** Тема охоплює позакласні заходи, шкільні свята і традиції. Учні можуть обговорювати, як проводять час після школи або які свята вони святкують у школі.

– **Україна та країни виучуваної мови.** Вивчення культурних аспектів включає обговорення історичних та культурних пам'яток України та країн, мова яких вивчається. Учні можуть розповідати про свої відвідування визначних місць або обмінюватися враженнями про культурні особливості різних країн.

Ці та інші теми забезпечують учням можливості для розвитку мовних навичок у контексті реальних ситуацій, сприяючи кращому розумінню культурних особливостей та зміцненню комунікативних навичок.

2.2. Критичний аналіз підручника "Англійська мова" (8-й рік навчання) автора Несвіт А.М

У критичному аналізі підручника "Англійська мова" (8-й рік навчання) автора Несвіт А.М. варто звернути увагу на декілька ключових аспектів. Підручник відзначається своїм змістовним наповненням, яке охоплює широкий спектр тем, зокрема мас-медіа, шкільне життя, літературу та музику. Також у ньому приділяється значна увага культурним особливостям Великобританії та України, що сприяє розширенню світогляду учнів.

З іншого боку, підручник містить деякі моменти, які можна було б вдосконалити. Наприклад, хоча він і включає граматичні правила, могла б бути більша систематизація та поглиблене вивчення граматичних структур. Окрім того, текстові матеріали можуть бути складними для учнів з нижчим рівнем володіння англійською мовою, що може впливати на їхню мотивацію.

Крім того, для ефективного розвитку навичок говоріння було б корисним додати більше практичних вправ, що вимагають активного спілкування. Це допомогло б учням краще засвоїти вивчений матеріал та покращити свої розмовні навички.

Завдання 14 та 15 з підручника "Англійська мова" (8-й рік навчання) автора Несвіт А.М. на сторінці 169 зосереджені на розвитку навичок говоріння та активної участі у діалозі.

Завдання 14 (сторінка 169) [20]:

"Imagine that you have come to visit a new editor. What will you ask him about?" Завдання полягає у вигадуванні запитань, які учень міг би поставити редактору під час візиту. Це вправа сприяє розвитку креативності та уяви, оскільки учні мають придумати свої запитання, опираючись на контекст. Також воно допомагає виробляти вміння ставити питання, які є ключовим аспектом ефективного спілкування. Однак, завдання могло б бути

покращене шляхом надання прикладів або напрямків для запитань, що допомогло б уникнути можливої невизначеності серед учнів, особливо тих, хто може мати труднощі з самостійним формулюванням запитань.

Завдання 15 (сторінка 169) [20]:

"Read, complete and act out a dialogue about the editorial you have read.

– Hi, ! Have you read the editorial in? I'm really shocked with the facts they are writing about!

– What issue are you talking about?

– It's from 10 May.

– I don't have one. I wanted to buy one, but they all were sold out this morning. What?

– I think, all the facts that are there. Just listen,

– Oh no

– I think we should go and visit your Editor-in-Chief!

–"Це завдання полягає у читанні, доповненні та відтворенні діалогу, що стосується редакційної статті. Завдання включає в себе елементи читання, розуміння тексту та його подальше використання у мовленні. Воно сприяє розвитку практичних навичок утворення діалогів та відповідної реакції на запитання або висловлювання іншої людини. Такий вид завдань також розвиває навички публічного виступу та уміння реагувати на непередбачувані зміни у розмові. З іншого боку, вправа може бути складною для учнів, які відчувають труднощі з імпровізацією або створенням власних відповідей.

Завдання 14 на сторінці 175 [20]

"You are at Crunchem Hall Primary School. Describe Matilda's classroom as you imagine it. Share your descriptions."

Це завдання є ефективним для розвитку креативного мислення та уяви учнів. Вони мають можливість виразити свої уявлення про класну кімнату, використовуючи англійську мову. Однак, може бути корисним надати учням деякі напрямні чи підказки, наприклад, пропонуючи описати колір

стін, меблі або атмосферу у класі. Це допоможе учням, які можуть мати труднощі з визначенням, з чого почати опис.

Учні можуть описати клас як світлий і просторий з кольоровими стінами, різнокольоровими малюнками на дошці, або як невеликий і затишний з багатою бібліотекою та зеленими рослинами.

Завдання 15, на сторінці 175 [20]

"The first day at school is very important for children. Imagine that you are discussing your first school day with Matilda. Read, complete and act out the dialogue given below."

Це завдання розвиває навички ведення діалогу та використання англійської мови в контексті обговорення важливих подій, таких як перший день у школі. Це вправа дозволяє учням практикувати мовлення в натуральному діалозі, додаючи власні деталі та персоналізуючи розмову. Але, знову ж таки, деяким учням може знадобитися більше напрямних чи прикладів для розмови, особливо якщо вони відчують труднощі з генеруванням ідей.

Учні можуть розповісти про свої враження від першого дня, свої страхи або хвилювання, про нових друзів, яких вони зустріли, або про свої враження від шкільної будівлі та класної кімнати.

Завдання 15 на сторінці 180: "Imagine that you've come to a library. What will you ask the librarian about?" [20]

Це завдання стимулює розвиток уяви та мовленнєвих навичок учнів, пропонуючи їм уявити себе у ролі відвідувача бібліотеки. Завдання допомагає учням практикувати типові бібліотечні запити та відповіді. Важливо, що учні мають можливість використовувати різноманітну лексику, пов'язану з бібліотеками, книгами та читанням. Проте, для деяких учнів може бути корисним мати приклади можливих запитань або тем для обговорення, наприклад, як запитати про рекомендації книг, процедуру видачі книг чи розташування різних секцій у бібліотеці.

Учні можуть запитувати, наприклад: "Could you recommend any good books on history?", "Where can I find novels by J.K. Rowling?", або "What is the procedure for borrowing books here?"

Завдання 16, на сторінці 180: "Complete and act out the dialogue about a visit to a library." [20]

Це завдання є важливим для практики реального діалогу в контексті відвідування бібліотеки. Учні мають можливість застосувати свої мовленнєві навички у ситуації, яка може відбуватися в реальному житті. Завдання допомагає розвивати здатність учнів до адаптації своїх відповідей до різних ситуацій, а також використовувати прийоми ввічливості та етикету. Як і в попередньому завданні, може бути корисно надати учням додаткові приклади діалогів або структур, щоб допомогти їм формулювати свої думки.

Учні можуть заповнювати діалог, використовуючи різні варіанти відповідей, наприклад: "B: Good afternoon! Can I help you? A: Yes, please. I'd like to borrow some books about space exploration. B: You may come here and look at these shelves. When you find what you need, bring it to me so I can check it out for you and it's yours for two weeks. A: OK. Thank you very much."

Обидва завдання ефективно сприяють розвитку усного мовлення, оскільки вони включають реальні комунікативні ситуації та вимагають активного використання мови. Вони також допомагають учням відчувати впевненість у використанні англійської мови у повсякденних ситуаціях.

Завдання 14 (188 с.) [20]

"Discuss the following questions with your classmates.

Are you fond of music?

Can you play any musical instruments?"

Це завдання вимагає від учнів обговорення своїх музичних переваг та досвіду зі своїми однокласниками. Завдання стимулює учнів до обміну особистими досвідами, думками та почуттями щодо музики, що допомагає розвивати мовленнєві навички та спілкування. Важливим аспектом цього

завдання є те, що воно залучає учнів до відкритої дискусії та взаємодії, що сприяє розвитку комунікативних навичок у неформальному контексті.

Учні можуть обговорювати свої улюблені жанри музики, виконавців, концерти, які вони відвідували, або музичні інструменти, які вони хотіли б навчитися грати.

Завдання 15 (с.188) [20]

"Imagine that your parents signed you up to play in the orchestra. What musical instrument would you choose? Why?"

Це завдання вимагає від учнів уявити себе частиною оркестру та обрати музичний інструмент, який вони хотіли б грати. Завдання розвиває творчі та мовленнєві навички, а також стимулює учнів до міркувань та аргументації свого вибору. Учні мають можливість висловити свої переваги, пояснити свій вибір та обґрунтувати його.

Учні можуть обрати, наприклад, скрипку, тому що вони люблять її звучання, або барабани, тому що хочуть відчувати ритм музики. Важливо, щоб учні не тільки назвали інструмент, а й пояснили, чому вони його обрали.

Завдання 11 (195 с.): "Imagine that you are on a deserted island. How have you organized your life there? Talk about the things you've done and are going to do there. What are the difficulties you can face? How will you overcome all the troubles? Share your opinions using the phrases given below. First of all I am going to Then I will As soon as, I will" [20]

Це завдання вимагає від учнів уявити себе на безлюдному острові і розповісти про організацію свого життя у таких умовах. Воно стимулює творче мислення та використання мови для опису гіпотетичних ситуацій. Учні повинні продумати різні аспекти виживання та планування своїх дій, що розвиває їхні навички вирішення проблем та ведення діалогу.

Учні можуть описати, як вони будують притулок, збирають їжу, займаються риболовлю, а також які стратегії вони використовують для подолання можливих труднощів, таких як погана погода або самотність.

Завдання 12 (195 с.) "You are a freelance journalist and have a chance to meet modern "Robinson Crusoe", the person who spent six months somewhere in the Pacific, far from modern civilization. Ask him / her questions to know more about his / her life there."

Це завдання пропонує учням роль вільного журналіста, який бере інтерв'ю у сучасного "Робінзона Крузо". Завдання спонукає учнів розробити та задати питання, що розвиває їхні навички ведення інтерв'ю та допитливість. Важливим аспектом є здатність створювати питання, що відкривають цікаву інформацію про досвід іншої особи. [20]

Учні можуть запитати про повсякденне життя на острові, виклики та враження від життя далеко від цивілізації, про особисті зміни та уроки, які були засвоєні під час перебування на острові.

Аналіз завдань для розвитку навичок говоріння у підручнику "Англійська мова" автора Несвіт А.М. показує, що цей підручник ефективно сприяє розвитку комунікативних навичок учнів. Завдання, представлені у підручнику, охоплюють широкий спектр ситуацій та тем, стимулюючи учнів до активного використання англійської мови в різноманітних контекстах.

Зокрема, завдання зосереджені на розвитку креативності та творчого мислення, як, наприклад, уявлення себе на безлюдному острові або спілкування з сучасним "Робінзоном Крузо". Такий підхід не тільки сприяє залученню учнів до активної участі у процесі навчання, але й мотивує їх до глибшого осмислення та аналізу ситуацій, що розвиває критичне мислення та здатність вести діалог.

Крім того, підручник пропонує завдання, що вимагають від учнів активного використання мовних навичок у реальних життєвих ситуаціях, таких як відвідування бібліотеки або участь у оркестрі. Це сприяє розвитку практичних комунікативних навичок та здатності до адаптації мови для конкретних потреб.

Підсумовуючи, можна сказати, що підручник А.М. Несвіт ефективно використовує різноманітні підходи для розвитку навичок говоріння, стимулюючи учнів до активної участі, креативності та критичного мислення. Завдання підручника сприяють підвищенню мотивації учнів та розвитку їх комунікативної компетентності, що є важливим для ефективного навчання іноземної мови.

РОЗДІЛ 3

МЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ ГОВОРІННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У 8 КЛАСІ

3.1. Інструкції для проведення дискусій і дебатів у форматі інтерактивного навчання

Багато дослідників відзначають, що навик говоріння є ключовим елементом у навчанні англійської мови та вважається продуктивним видом мовленнєвої діяльності для усного вербального спілкування. Метою навчання говоріння є розвиток у учнів комунікативних умінь, таких як розуміння іншомовного висловлювання в контексті конкретної ситуації спілкування та здійснення мовних ситуацій з урахуванням розуміння національно-культурних особливостей англійської мови.

Заняття англійською мовою повинні орієнтуватися не тільки на засвоєння фонетики, граматики, лексики, стилістики та інших аспектів мови, а й на формування мовних навичок та розвиток мовного вміння. Тому заняття мають бути спрямовані не лише на теоретичні знання, а й на практичне використання мови, що сприяє розвитку мовленнєвих умінь і навичок [45].

Викладачі при навчанні навичку говоріння стикаються з рядом труднощів, оскільки говоріння є складним інтегрованим вмінням. За словами Р. Деві, існують чотири основні види труднощів [68]:

1. Психологічний дискомфорт: учні, боячись зробити помилку та отримати критику, часто соромляться говорити англійською.
2. Відсутність думок: учні іноді не можуть сконцентруватися та висловити свої думки англійською мовою.
3. Використання рідної мови: учні часто вдаються до рідної мови через недостатній словниковий запас.

4. Нерівний рівень участі учнів: деякі учні активні у спілкуванні, інші говорять мало або зовсім не беруть участі у дискусіях.

Також існують мотиваційні проблеми: учні не розуміють мовних завдань, не залучаються до колективного обговорення теми, не мають інтересу до вивчення англійської мови та не можуть підтримувати тривале спілкування англійською.

Процес вивчення іноземних мов може стати ефективнішим завдяки використанню проблемного підходу у навчанні. Проблемне навчання можна розглядати як принцип навчання, метод, а також нову дидактичну систему. Воно передбачає організацію навчальних занять таким чином, що під керівництвом вчителя створюються проблемні ситуації, вирішення яких вимагає активної самостійної діяльності учнів. Проблемна подача матеріалу спонукає до розумової активності, самостійного пошуку інформації, аналізу та узагальнення. До цього підходу можна віднести дослідницькі, пошукові, дискусійні методи та метод проектів [46].

У сучасній методиці викладання іноземних мов широко використовується інтерактивний метод дискусії. Цей метод спрямований на організацію спільної діяльності студентів, обговорення проблем та знаходження рішень спірних питань. Дискусія розглядається як засіб обговорення будь-якого питання групою людей, а також як форма наукового спілкування та отримання нових знань.

Мета використання методу дискусії на уроках іноземної мови полягає у наданні можливості учням застосовувати свої мовні знання та навички на практиці, розвивати здатність ясно мислити, критично сприймати інформацію, виділяти головну думку та знаходити аргументи для її підтвердження. Метод дискусії активізує мовленнєву та мислительну діяльність учнів, сприяє розвитку навичок говоріння та вмінню мислити мовою, яку вивчають. В процесі спілкування учні взаємодіють один з одним, що є важливою складовою методу дискусії [58].

Дослідники відзначають, що використання дискусій на заняттях сприяє створенню природної мотивації для мовного акту у учнів, стимулює творчий вислів, сприяє інтеграції навчання розмовним темам з розвитком невідготовленої мови.

Дискусії в освітньому процесі можуть відбуватися у різних формах, кожна з яких має свої особливості. Так, круглий стіл зосереджується на рівноправній участі невеликої групи учнів у вільному обміні думками. Засідання експертної групи, або панельна дискусія, включає обговорення проблеми учасниками, після чого вони викладають свої позиції перед аудиторією. Форум має схожу структуру, але відрізняється тим, що експертна група спілкується з аудиторією. Симпозіум передбачає формалізовані виступи учасників з їхніми точками зору, після чого вони відповідають на питання аудиторії [48].

Дебати – це формалізоване обговорення з виступами учасників від двох протилежних сторін. Судове засідання імітує судовий розгляд. Техніка акваріума забезпечує обговорення з акцентом на процесі викладення і аргументації точки зору. Вона включає початкове групове обговорення, за яким слідує публічна дискусія з представниками команд. Метод мозкового штурму, запропонований Алексом Осборном, спрямований на пошук оригінальних рішень та ідей без страху оцінки, виходячи з принципів відстрочки винесення вироку ідеї і генерування кількості ідей для досягнення якості.

Проведення дискусії в освітньому процесі зазвичай розгортається у кілька основних етапів, кожен з яких має своє значення і специфіку. Першим етапом є підготовка, яка включає визначення теми обговорення, її актуальності та значущості, а також встановлення цілей, які мають досягнути учасники. На цьому етапі обирають ведучого, розподіляють ролі (наприклад, секретаря, членів лічильної комісії, експертів), ухвалюють порядок денний і регламент, визначаючи послідовність питань для обговорення [37].

Важливим моментом є вибір теми дискусії, який може стати викликом. Для цього використовують метод "мозкового штурму", пропонуючи різноманітні варіанти. При цьому слід враховувати актуальність теми, її зв'язок із науковими інтересами студентів і компетентністю учасників. Після генерації ідей відбувається відбір найкращої теми, зазвичай шляхом голосування [44].

Далі йде сама дискусія, яка включає виступи учасників, дебати, а також обговорення і прийняття проекту рішення. Останнім етапом є підбиття підсумків, де аналізується проведена дискусія, включаючи оцінку ролі ведучого, внесок кожного учасника та планування майбутніх дискусій. Під час аналізу підсумків особливу увагу приділяють структурі дискусії, наявності розбіжностей, продуктивності, а також риториці: актуальності теми, компетентності учасників, використанню аргументів, доказів, логічних операцій [39].

Використання дискусії в навчанні англійської мови дає змогу формувати не тільки мовні, а й мовленнєві навички, підготувати фахівців, здатних до відкритого діалогу з колегами з різних країн, навчити студентів створювати наукові моделі та приймати рішення, що застосовуються як у професійній діяльності, так і в повсякденному житті.

3.2. Приклади уроків з використанням інноваційних методів для розвитку усного мовлення

Один із ефективних підходів до вивчення англійської мови - використання рольових ігор. Цей метод дозволяє акцентувати увагу на розвитку мовленнєвих навичок учнів, підвищує їх мотивацію до вивчення мови і враховує вікові особливості, інтереси та активності учнів, моделюючи реальні комунікативні ситуації. У класі застосовуються освітні ігри, які відрізняються від розважальних своєю навчальною метою. Вчителю важливо залишатися невидимим у дидактичному аспекті, демонструючи інтерес до ігрового процесу, а не до освітньої складової [66].

Ігри в навчанні – це повторювані ситуації, що кожного разу відрізняються. Учні змагаються, що стимулює їх мислення. Мовленнєве спілкування в іграх включає не лише слова, а й жести, міміку, маючи чітку мотивацію. Ігрова мова, незважаючи на певну запрограмованість, характеризується спонтанністю [67].

Ігри розглядаються як ситуативні мовленнєві вправи, даючи учням досвід спілкування. Вони є невід'ємною частиною кожного уроку і не мають протистояти основному змісту навчання. Наприклад, на початку уроку вчитель може використовувати прості ігри для повторення порядкових числівників.

Ігри підходять для всіх етапів навчання, відповідно до віку учнів і їх рівня. На початковому етапі фокус зосереджується на сприйнятті та відтворенні матеріалу, на наступному – на розвитку аналітичних навичок. Вчитель вибирає ігри з урахуванням мети уроку [67].

Гра полегшує навчання і закріплення мовного матеріалу, сприяє формуванню відповідних навичок. Це ефективний метод, який охоплює різні види мовленнєвої діяльності та стимулює оволодіння мовою, приносячи емоційне задоволення.

Заняття з ігровими елементами активізують учнів, підвищують ефективність навчання і виховують любов до англійської мови. Ігри, розроблені відповідно до шкільної програми, враховують психологічні особливості та можливості учнів, спрямовані на розвиток мовлення та самостійну роботу. Вони не замінюють, а доповнюють інші форми роботи з іноземною мовою.

Методика використання рольових ігор у навчанні діалогічного мовлення займає важливе місце у процесі вивчення мови. Цей підхід ефективний для всіх трьох категорій вправ, пов'язаних з діалогічним мовленням [15]:

1. Вправи на вивчення діалогічних фраз.
2. Вправи на вивчення коротких діалогів.

3. Вправи на створення власних діалогів відповідно до програми.

Рольові ігри поєднують елементи ігрової та освітньої діяльності. Для учнів рольова гра є перш за все ігровою активністю, в якій вони виконують певні ролі. Головна мета гри для них - виконання дій у рамках самої гри, а не поза її контекстом. Виховний аспект гри учнями не сприймається як основний.

З точки зору вчителя, рольова гра є методом навчання діалогічного мовлення. Вчителі розглядають її як засіб формування та розвитку мовленнєвих навичок та вмінь учнів. Рольова гра є керованою, і її освітній зміст вчителем усвідомлюється чітко [18].

Отже, педагогічна ціль використання рольових ігор у навчанні діалогічного мовлення досягається завуальованим чином, де освітній компонент інтегрований в ігрову діяльність.

Основні елементи рольової гри включають [23]:

1. Ролі - це персонажі, які учні відтворюють під час гри. Ці ролі можуть бути як соціальними, пов'язаними з позицією індивіда в системі соціальних відносин, так і міжособистісними, відображаючи стосунки між окремими особами. Підбір ролей для навчання діалогічному мовленню повинен сприяти розвитку активної життєвої позиції учнів, виховувати в них кращі людські якості, такі як колективізм, взаємодопомога, милосердя та співчуття.

2. Навчально-мовленнєва ситуація (НМС) - це контекст, у якому відбувається рольова гра. НМС складається з чотирьох компонентів: суб'єкта, об'єкта (предмета розмови), відносин суб'єкта до предмета розмови та умов мовленнєвого акту. По мірі розвитку діалогічного мовлення учнів, складність кожного компоненту НМС може змінюватися. НМС може бути представлена на трьох рівнях: повному відображенні всіх чотирьох компонентів; з реальними обставинами та стосунками між учасниками, але з менш повним мовленнєвим стимулом; або з найзагальнішим викладенням реальних обставин і мовленнєвого стимулу, де стосунки між учасниками визначаються самими учнями.

3. Рольові дії - це дії, які учні виконують, перебуваючи у своїх ролях, що дозволяє їм практикувати мовленнєві навички в контексті рольової гри.

Для того, щоб рольова гра була ефективною у навчальному процесі, вона повинна враховувати як навчальні цілі, так і індивідуальні характеристики та потреби учнів. Підготовка до рольової гри може бути індивідуальною, парною чи груповою, кожна з цих форм має свою освітню цінність та сприяє інтеграції навчання та виховання.

Існує багато видів вправ, які можуть бути використані для підготовки до рольових ігор. Важливо вибрати найбільш підходящі для конкретного класу, з урахуванням досвіду учнів [26]:

1. Для учнів, які почуваються невпевнено, можуть бути корисними «розігрівачі» вправи, такі як пантоміма, що допомагають учням відчувати себе вільніше:

- уявлення ходіння по глибокому снігу;
- міміка спроби підняти важкі гирі;
- показ того, як би вони чистили зуби без зубної щітки.

2. Можна також використовувати шаради з пантомімою та мімікою:

- вираження почуттів при зустрічі з великим собакою;
- реакція на виявлення того, що хтось вирвав сторінки з щоденника.

Після «розігрівачих» вправ можна перейти до вирішення проблемних ситуацій, де учні отримують завдання для виконання. Далі можна ввести сценарії з альтернативними рішеннями проблем для двох або більше осіб, що ставлять перед учнями різноманітні життєві питання.

Після закінчення рольової гри вчитель проводить обґрунтоване оцінювання, враховуючи не тільки мовну коректність, але й виразність рольових дій учнів, а також їхню ініціативність на всіх етапах гри [27].

ПРИКЛАДИ РОЛЬОВИХ ІГОР

Тема уроку: "William Shakespeare" для 8 класу.

Мета уроку: систематизувати та запам'ятати лексичний матеріал з теми, познайомити учнів з творчістю В. Шекспіра та повторити його біографічні дані, розвивати мислення, навчатися працювати в групах, стимулювати позитивні емоції під час спілкування.

Обладнання: підручник, картинки з видами музею В. Шекспіра в Стретфорд-на-Ейвоні, портрет письменника, магнітофон.

Хід уроку:

1. Введення в англomовну атмосферу

Introductory talk: Last time you read about life and work of William Shakespeare. What kind of person was he in your opinion? На дошці написані слова: clever, hard-working, talented, artistic, popular. Prove your ideas. Учні доводять свою думку. Наприклад: in my opinion he was hard-working because he wrote 37 plays and 154 sonnets. To my mind he was talented & artistic because he played many parts in his plays.

Повідомлення теми та мети уроку: Today we are going to speak about W. Shakespeare. You will:

- play games
- revise the topic words
- recite the sonnets
- listen to the monologue “Hamlet” & listen to the tape-recorder
- speak about his life and literary activity.

2. Основна частина уроку

1. Повторення слів з теми за допомогою гри «Set & Match». Перед грою проводиться фонетична робота зі словами. Слова читаються, а учні повторюють їх, дотримуючись правильної вимови. На дошці записано чотири групи слів у неправильному порядку. Завданням учнів є розподілити їх за змістом:

- Write, play, famous, poet.
- Sonnet, writer, popular, read.
- Author, drama, recite, loved by.
- Well-known, novel, novelist, translate.

Працюючи разом, розподіліть наступні 16 слів на 4 групи по 4 слова. Поясніть, чому слова в кожній групі пов'язані між собою.

2. Лексичне завдання, записане на дошці. Завершіть наступні речення про В. Шекспіра одним словом на кожне порожнє місце. Використовуйте слова зі списку в грі «Set & Match»:

William Shakespeare is one of the ... English writers. Written hundreds years ago his works are very ... nowadays. His ... and ... are translated into many languages and ... People all over the world.

Практика усного мовлення. Влаштуємо інтерв'ю з Шекспіром. Один з учнів призначається виконувати роль Шекспіра. Решта учнів формують групи по чотири особи та готують запитання про біографію та літературну творчість В. Шекспіра. Після цього кожна група ставить свої запитання, а учень-Шекспір відповідає на них. Таким чином ми відтворюємо біографію Шекспіра та стимулюємо діалогічне мовлення учнів.

3. Перевірка домашнього завдання. Декілька учнів по черзі розповідають усе, що вони знають про Шекспіра.

Монологічне мовлення. I know that some of you prepared the report about W. Shakespeare's Theatre & A few sonnets. Let's start from the Shakespeare's Theatre. Один з учнів розповідає про театр Шекспіра, після чого інші учні декламують його сонети під спокійну музику.

Учні слухають відомий монолог «Гамлета» у виконанні вчителя. За бажанням учнів вчитель читає український переклад.

3. Заключна частина уроку.

1. Оголошення домашнього завдання.

2. Виставлення оцінок з обґрунтуванням.

3. Підведення підсумків уроку. Let's summarize our lesson. Answer my questions, please:

1. what was the lesson about?

2. when was Shakespeare born?

3. where did he spend his childhood?

4. why did he get a good education?
5. what were the main subjects at school at that time?
6. why did he go to London?
7. what did he found?
8. did you enjoy the lesson?
9. what did you like the best?

Тема уроку: " Appearance and character of a person" для 8 класу.

Мета уроку: систематизувати та запам'ятати лексичний матеріал з теми, розвивати мислення, навчатися працювати в групах, стимулювати позитивні емоції під час спілкування.

Обладнання: підручник, картки з картинками.

Під час вивчення теми "Зовнішність та характер людини" рекомендую використовувати такі ігри [32, с.5]:

1. Фонетична вправа.

Учням пропонується зробити сурдопереклад слів, виразів, речень та текстів. Завдання виконується в парах. Учні демонструють вміння використовувати міміку та жести.

– Перша пара працює зі словами: character, mood, face, nose, angry, happy.

– Друга пара працює з виразами: good manners, pretty face, a strong man, bright eyes.

– Третя пара працює з реченнями: he is a real hero. She is a girl of my dream. They met like old friends. We are friends together.

– Четверта пара працює з текстом: This story is about friendship. One day two true friends went to travel. They by ship into the open sea. Their trip was very hard & dangerous. But only real friendship helped them to survive.

2. Демонстрація. Парна робота. Кожен учень отримує індивідуальне завдання. На картці зображено слово, що відображає почуття. Його необхідно зобразити без використання слів. Партнер намагається здогадатися, про яке слово йдеться. Приклади: Love, hate, fear, happiness, jealousy.

3. Опис особи. Клас розділяється на три групи. Кожна група отримує фотографію людини, яку потрібно описати [33, с.114]:

1. хлопчик годує собаку.
2. дівчинка біля річки.
3. діти на спортивному майданчику.
4. Гра "Як покращити настрій людині"

Головна ідея цієї гри - навчити дітей доброзичливому ставленню до інших. Вчитель обирає учня, який гратиме роль "людини у депресії". Вся клас повинен за допомогою своїх порад покращити настрій цьому герою. Приклади: kind words, a new car, a bottle of cola.

5. Обговорення "Яка ти людина?"

Парна робота. Кожній парі надається список слів. Завдання учнів - скласти три списки:

1. позитивні риси характеру;
2. негативні риси характеру;
3. нейтральні риси характеру, а потім обговорити їх з партнером. Зразок слів: clever, talkative, quiet, helpful, lazy, shy, friendly, confident, mean, nice, boring, nervous, stupid, cheerful, kind-hearted, bad-tempered, modest, selfish.

Тема уроку: "Traveling" для 8 класу.

Мета уроку: вивчити матеріал з наданої теми, стимулювати позитивні емоції під час спілкування, навчатися працювати в групах, розвивати мислення.

Обладнання: підручник, фотографії з видами міста, мапа міста.

При вивченні теми "Traveling" рекомендую використовувати наступні ігри [41]:

1. "Going Sightseeing"

– Для гри потрібен набір фотографій з видами міста. Учасниками гри є "водій" та "екскурсанти". "Водій" оголошує назву вулиці чи площі, де він робить зупинку, і показує відповідне фото одному з "екскурсантів". Той розповідає про те, що він бачить, а "водій" доповнює розповідь.

-Клас ділиться на "туристів" і "гідів". "Туристи" ставлять запитання про визначні місця певного міста, а "гиди" відповідають на них. Після деякого часу ролі міняються.

2. Look at the map and describe how to go from one place to another.

- From city hall to the tennis court
- From the park to the cleaner's
- From the police station to the drugstore
- From the bookstore to the library
- From the post office to Sax Brothers
- From the cleaner's to the tennis court

3. Look at the map & describe the location of each place using a preposition

- City Hall
- Kate's house
- Library
- Apartment building
- Sam's house
- Parking lot
- Fire department
- Elementary school
- Park
- Police station
- House for sale
- Men's store
- Karl's house
- Tennis court

4. Працюємо з партнером. Чергуйтеся, запитуючи та даючи напрямки "до" та "від":

- From the post office to the bookstore.
- From the pet shop to the bus stop.
- From the stadium to the bank.

- From the bus stop to the police station.
- From the school to the museum.
- From the bridge to school.
- From the florist to the park.
- From the beach to the park.

5. Гра "Вказівки". Куди ця жінка хоче потрапити? Слідуйте за вказівками на мапі та назвіть місце [55].

6. Комуникативна гра "Міська мапа". Давання вказівок у місті. Картка для учня А. Спочатку дізнайтеся від свого партнера назви всіх вулиць, парків і нумерованих будівель. Потім напишіть ще кілька назв місць на мапі: кінотеатр, супермаркет, школа, індійський ресторан, бібліотека, лікарня, паб, автостанція. Не показуйте партнеру, що ви написали, оскільки він має знайти ці місця. Вам потрібно знайти такі місця, які написав ваш партнер: китайський ресторан, поліцейський відділок, книгарня, заправна станція, дитячий садок, лікарський кабінет, перукарня, басейн.

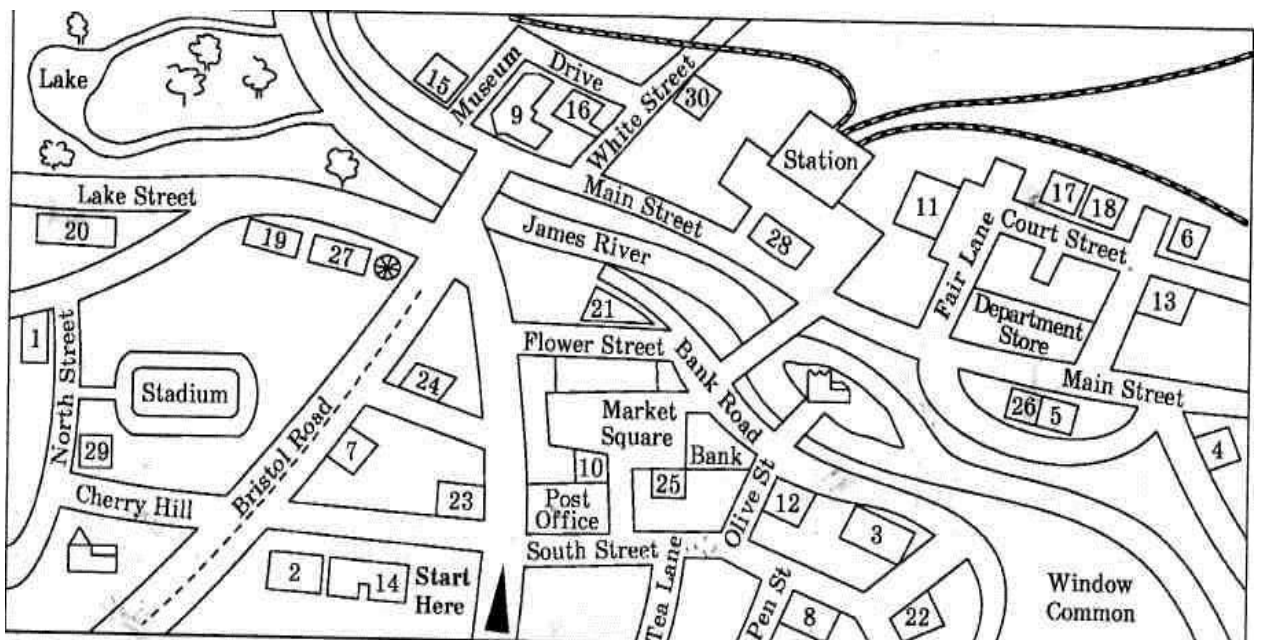

Рис. 3.1 CITY MAP

Картка для учня Б

Спочатку дізнайтеся від свого партнера назви всіх вулиць, парків та нenumerованих будівель. Потім напишіть ще вісім назв місць на мапі (використовуйте поля з номерами 16 до 30): a Chinese restaurant, a police station, a book shop, a petrol station, a kindergarten, a doctor's surgery, a hairdresser's, a swimming pool. Не показуйте партнеру, що ви написали, оскільки він має знайти ці місця. Вам потрібно знайти такі місця, які написав ваш партнер: a cinema, a supermarket, a school, a hospital, a pub, a bus station, an Indian restaurant, a library [49].

Розробка уроку для 8 класу, для розвитку умінь усного мовлення:

Тема уроку: "Traveling and leisure"

Мета уроку:

- Розвиток навичок усного мовлення на тему "Traveling and leisure".
- Поглиблення лексичних знань учнів у контексті теми.
- Розвиток критичного мислення та навичок комунікації через інтерактивні методи.

Обладнання та матеріали:

- Мультимедійна презентація з зображеннями різних країн та місць відпочинку.
- Роздатковий матеріал з вправами і завданнями.
- Відео з короткими інтерв'ю про подорожі.

Структура уроку:

1. Організаційний момент

Привітання, оголошення теми та цілей уроку.

2. Активація лексики

Інтерактивна вправа: "Брейнстормінг". Учні називають слова, пов'язані з темою "Подорожі та відпочинок".

Учні працюють індивідуально або в малих групах.

Завдання учнів – записати якомога більше слів і виразів, які асоціюються з подорожами та відпочинком. Це можуть бути види

транспорту, назви місць, активності під час подорожі, типи відпочинку тощо.

Вчитель може спонукати учнів, задаючи питання або надаючи підказки: "What means of transport can you use for travelling?" (Якими видами транспорту можна подорожувати?), "Name some activities you can do on vacation." (Назвіть деякі активності, які можна робити під час відпочинку).

Формування словникових карток з новими словами.

Після брейнстормінгу кожен учень обирає кілька нових для себе слів зі списку на дошці.

Учні створюють словникові картки, на одній стороні яких вони пишуть слово англійською, а на зворотній – його переклад українською та речення з цим словом або виразом.

Вчитель заохочує учнів використовувати ці картки для запам'ятовування нової лексики.

3. Основна частина

Групова робота: Учні розділяються на малі групи. Кожна група отримує завдання підготувати міні-презентацію про визначену країну або місце відпочинку.

Презентації груп та обговорення.

4. Інтерактивна вправа

"Рольова гра". Учні в парах грають ситуації: "Планування подорожі", "В агентстві подорожей", "Розповідь про свою мрійливу подорож".

Учні працюють в парах. Кожна пара обирає одну з трьох ситуацій. Учням надаються ролеві картки з описом ситуації та рекомендаціями. Вони повинні підготувати короткий діалог, використовуючи набуту лексику та фрази. Після підготовки учні демонструють свої діалоги перед класом.

1. Ситуація: "Планування подорожі"

Ролі: Подорожуючий (Traveller) і його друг (Friend).

Завдання:

-Traveller: Ви плануєте подорож і обговорюєте свої плани з другом. Ви повинні розповісти, куди б хотіли поїхати, чому саме туди, що плануєте там робити.

-Friend: Ви цікавитесь планами друга, задаєте питання про подорож, даєте поради або висловлюєте свої думки.

2. Ситуація: "В агентстві подорожей"

Ролі: Клієнт (Client) і Турагент (Travel Agent).

Завдання:

-Client: Ви звернулись у турагентство, щоб підібрати подорож. Вам потрібно описати свої бажання та вимоги (наприклад, країна, тип відпочинку, бюджет).

-Travel Agent: Ваше завдання - запропонувати клієнту кілька варіантів, розказати про переваги кожного з них, відповісти на питання клієнта.

3. Ситуація: "Розповідь про свою мрійливу подорож"

Ролі: Розповідач (Storyteller) і Слухач (Listener).

Завдання:

-Storyteller: Опишіть свою ідеальну подорож: куди б ви хотіли поїхати, чому саме туди, що б ви там робили. Використовуйте яскраві описи та емоційні вирази.

-Listener: Ваше завдання - активно слухати, задавати уточнюючі питання, висловлювати зацікавленість і реагувати на розповідь.

Корисні фрази:

- "I've always dreamt of visiting..."
- "What kind of activities are you interested in?"
- "Could you tell me more about..."
- "My ideal destination would be..."
- "What does the package include?"
- "That sounds fascinating! Tell me more about it."

5. Заключний етап

- Підведення підсумків уроку.
- Відгуки учнів про урок, що їм сподобалось, що було складним.

Домашнє завдання: Написати коротке есе на тему "Моя ідеальна подорож", використовуючи нову лексику.

Наступна розробка:

Тема уроку: Засоби масової інформації.

Мета: Розвивати навички говоріння на основі теми "Засоби масової інформації", вчити розповідати про структуру газет, розвивати навички читання та аудіювання, практикувати роботу в групах, виховувати інтерес до читання газет.

Обладнання: Газети, картки з таблицями для контролю аудіювання, картки для закріплення лексики.

Хід уроку:

1. Організаційна частина

Вітання, представлення вчителя та гостя, оголошення теми та цілей уроку.

2. Мовна розминка

Обговорення важливості мас-медіа в житті учнів. Кожен учень висловлює свою думку: "Я вважаю мас-медіа важливими, тому що..." (I think mass media is important because...).

3. Ознайомлення з лексикою

Вивчення нової лексики з теми "Засоби масової інформації".

Mass media - Засоби масової інформації

Медіа, що охоплює велику аудиторію, такі як телебачення, радіо, газети та Інтернет.

Newspaper - Газета

Друковане видання, яке містить новини, статті, рекламу тощо.

Journalist - Журналіст

Професійний письменник або редактор, який готує матеріали для публікації в медіа.

Article - Стаття

Письмове висвітлення конкретної теми або події.

Editorial - Лідер (редакційна стаття)

Стаття в газеті або журналі, що відображає позицію редакції.

Headline - Заголовок

Назва або титул статті, зазвичай виділений більшим шрифтом.

Broadcast - Мовлення, трансляція

Передача аудіо або відео контенту через радіо або телебачення.

Advertisement - Реклама

Комерційне повідомлення з метою привернути увагу до продукту або послуги.

Column - Колонка

Розділ у газеті або журналі, зазвичай з регулярним автором або темою.

Reporter - Репортер

Журналіст, який збирає, аналізує та представляє інформацію у вигляді новин.

Press conference - Прес-конференція

Зустріч з журналістами для офіційного повідомлення або обговорення певних питань.

Issue - Випуск

Окреме видання газети або журналу.

4. **Активізація вживання лексики**

Робота в групах: кожна група обирає одну газету та описує її структуру, використовуючи нову лексику. Після цього представляють свої результати класу.

5. **Розвиток навичок аудіювання**

Слухання розповіді про одну з українських газет та заповнення таблиць.

6. **Проектна робота**

Створення проекту про українські газети. Учні готують коротку презентацію про структуру та цікаві теми у вибраних газетах, яку потім представляють класу.

7. Підсумок уроку

Оцінка роботи учнів, обговорення найцікавіших моментів уроку.
Оголошення домашнього завдання - написати короткий твір про улюблену газету.

Наступний:

Клас: 8. Тема: Travellers' Tales Мета: Розвиток ключових компетенцій.

Очікувані результати:

- Учні розумітимуть і активно використовуватимуть лексику з теми уроку та повторюваного матеріалу, свідомо застосовуватимуть ширший обсяг слів з вивчених тем;

- Визначатимуть і розрізнятимуть випадки використання визначеного артикля, представлятимуть їх за допомогою mind maps;

- Розумітимуть та аналізуватимуть контент англійськомовних відео;

- Здатні будуть аналізувати англійськомовні джерела інформації з Інтернету;

- Проявлятимуть здатність до командної роботи при спільній роботі над онлайн-проектом;

- Братимуть участь у дискусіях, висловлюючи власні думки англійською мовою.

Обладнання та матеріали: мультимедійний комплекс, підручник Enterprise 3 by Virginia Evans and Jenny Doudly, особисті пристрої з доступом до Інтернету, чай/кава та тістечка.

Тип уроку: комбінований.

Основні методи навчання: проблемне навчання; репродуктивні методи; частково-пошукові; пояснювально-ілюстративні; наочно-демонстраційні, робота з підручником, схемами та комп'ютером; практичні та творчо-аналітичні методи; інтерактивні технології, технології кооперативно-групового навчання; кейс-метод, елементи пазлової методики.

ХІД УРОКУ

I. Підготовка до сприйняття іншомовного мовлення

Привітання. Вчитель: Hello, children! Nice to see you! Учні: Nice to see you too.

Повідомлення теми та мети уроку. Вчитель: Today we will work in a new unusual and very interesting way. We will try to combine work and play. We will continue our talk about travelling. But it will be an unusual journey. We will use online applications and in the end we will present a common project. So, let's start. Let's imagine, that you are in a café now. It's not just an ordinary café. It's a self-catering Internet café, where you stay at home but see your friends on the screen. You "treat" yourself with real tasty things and try to communicate online, combine real snacks with virtual ones. So, make yourself comfortable, my coffee is ready, what about you? During the lesson you can have a bite and drink whatever you wish. Let's give our café a name. For example, "On the sofa", and its motto will be "East, West home is best". So, the virtual Internet café "On the sofa" is open.

Уведення в іншомовну атмосферу. Актуалізація базових знань та мотивація навчальної діяльності. Введення в тему уроку. Аудіювання

1. Вправа "Незакінчені речення" з елементами брейнстормінгу: Вчитель демонструє учням відео на YouTube – фрагмент з відомого мультфільму "Шрек".

https://www.youtube.com/watch?v=lzWJiZP7j6o&ab_channel=JoBloAnimatedVideos

Вчитель: Now that you have watched the episode, finish the sentences:

1. It's an episode from ...
2. The main character is in ...
3. He lives in a ...
4. He is having ...
5. He praises and loves ...
6. Suddenly his dinner is interrupted with ...
7. They came to Shrek's house because ...
8. So main reason why Shrek leaves his house is ...

Отже, давайте здогадаємося, про що ми будемо говорити сьогодні? Так, ви абсолютно праві, це про дім. Але як це може бути пов'язано з подорожами? Ми здійснимо подорож у часі! Ми поговоримо про домівки людей в історії. Спочатку ми поговоримо про домівки в минулому та сьогодні, а потім спробуємо уявити будинок майбутнього.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА УРОКУ

Систематизація граматичного матеріалу, що вивчається, перевірка домашнього завдання
Вчитель: Коли ми говоримо про домівки, ми завжди згадуємо, де вони розташовані, чи не так? Тому правильне використання артиклів є дуже важливим. Вашим домашнім завданням було створити mind map з правилами використання означеного артикля. Давайте подивимося. Надішліть ваші mind maps на інтерактивну дошку Canva.

Вчитель: Розкажіть, будь ласка, що було цікавого у створенні ваших mind maps і який додаток ви використовували. ... Дякую. Ми продовжимо працювати з означеним артиклем та практикуватимемо його використання на наступних уроках.

Надання необхідного для проведення спільного проєкту інформаційного матеріалу, актуалізація та розширення лексичного запасу за темою, робота з текстом, використання методів intensive and deep linguistic reading.
Вчитель: Що ще важливо для розмови про домівки? Звісно, слова. Тепер кожен з вас прочитає текст про домівки. Давайте подивимося на інтерактивну дошку CANVA. На екрані ви побачите тексти про житло. Кожен з вас або по двоє повинні взяти один текст, прочитати його та виписати 5 ключових слів.

ТЕХТ 1 SHELTER

(Додаток Б)

ТЕХТ 2 CULTURE AND TECHNOLOGY AFFECT HOUSE FORM

(Додаток В)

ТЕХТ 3 CLIMATE AND BUILDING MATERIALS AFFECT FORM

(Додаток Г)

Вчитель: Добре, чудово! Давайте зачитаємо ваші слова. Відмінно!

2. Робота над спільним проєктом на дошці Padlet. Розвиток навичок письма
Вчитель: Тепер, мої дорогі, настав час проявити вашу креативність. На дошці Padlet ми проведемо мозковий штурм щодо будинку майбутнього, SMART-будинку. Будь ласка, використовуйте слова з нашої хмари слів та створіть пост про те, що там має бути. Обов'язково додайте картинку.

<https://padlet.com/bydantsevamarina/od5qc359kbonxb44>

III. РЕФЛЕКСІЯ Вчитель: Отже, мої дорогі, настав час завершити та підбити підсумки. Скажіть, будь ласка,

– Чи було смачно у нашому кафе?

– Що нового ви дізналися сьогодні?

– Що було цікавим на уроці?

– Де ми можемо застосувати цю інформацію?

– Як ви можете оцінити свою участь в уроці?

– Хто був найактивнішим під час уроку? Вчитель: Дуже дякую, ви виконали чудову роботу сьогодні!

Домашнє завдання: напишіть короткий есе про SMART-будинки майбутнього, близько 15 речень.

3.3. Методи оцінювання та контролю усного мовлення

Основні методи оцінювання в навчанні іноземних мов включають поточне, тематичне, семестрове та річне оцінювання, а також підсумкову державну атестацію.

Переважна частина методів поточного оцінювання фокусується на детальному аналізі окремих аспектів мови або навичок мовлення, які тільки що були вивчені [56].

Тематичне оцінювання базується на результатах поточного оцінювання і включає в себе оцінювання за певну тему, при цьому результати перевірки зошитів не беруться до уваги при визначенні тематичного балу.

Семестрове оцінювання з іноземних мов проводиться один раз в кінці семестру і включає оцінювання чотирьох видів мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання та письмо. Семестрова оцінка формується на основі тематичних оцінок та результатів семестрового оцінювання.

Методи оцінювання та контролю усного мовлення [52]:

Початковий рівень:

- Учні знайомі з основними вивченими словами, але іноді використовують їх невірно в мовленні та роблять фонематичні помилки.
- Учні володіють базовими словосполученнями, але іноді використовують їх некоректно, допускаючи фонематичні помилки.
- Учні формують прості речення, орієнтуючись на приклади, але мають труднощі з виконанням комунікативних завдань та роблять фонематичні помилки.

Середній рівень: Учні здатні логічно розпочинати та підтримувати розмову, обмежуючись базовим словником та простими граматичними структурами.

- Учні можуть логічно побудувати короткий монолог та діалог, з невеликими помилками у використанні лексики та правильним вимовленням усіх звуків.
- Учні впевнено ведуть діалог, правильно вимовляючи всі звуки, відповідно до мовленнєвої ситуації.

Достатній рівень: Учні здатні послідовно висловлюватися в навчальній ситуації, робити повідомлення, ставити питання та відповідати на них.

- Учні логічно висловлюються в межах вивчених тем, використовуючи навчені лексичні одиниці та граматичні структури без фонематичних помилок.

– Учні логічно висловлюються, передаючи зміст прочитаного, почутого чи побаченого, використовуючи в розмові розгорнуті репліки без фонематичних помилок.

Високий рівень: Учні вміють вести бесіду без підготовки, використовуючи відповідні граматичні структури та лексичні одиниці без фонематичних помилок.

– Учні можуть логічно побудувати монолог та вести діалог, використовуючи відповідні граматичні структури та лексичні одиниці без фонематичних помилок.

– Учні вільно висловлюються та ведуть бесіду, гнучко та ефективно користуючись мовними засобами в межах вивчених тем.

ВИСНОВКИ

Ретельний аналіз методів навчання говоріння на уроках англійської мови у 8 класі середньої загальноосвітньої школи відкриває значний потенціал для підвищення ефективності навчального процесу. Основним висновком є те, що інтеграція інноваційних та інтерактивних методів значно покращує рівень засвоєння мовних навичок серед учнів.

Перш за все, роль англійської мови в сучасному світі та освітній системі України є беззаперечною. Англійська мова відкриває учням широкі можливості для міжнародного спілкування, доступу до глобальних інформаційних ресурсів та забезпечує переваги у професійній кар'єрі. Враховуючи це, методи навчання говоріння повинні бути спрямовані не лише на формування базових навичок, а й на розвиток комунікативної компетенції, яка є ключовою в сучасному світі.

В контексті розвитку усного мовлення, виявлено, що інтерактивні методи, такі як рольові ігри, брейнстормінг, дискусії та дебати, значно підвищують мотивацію учнів, а також сприяють кращому засвоєнню мовного матеріалу. Це пояснюється тим, що такі методи дозволяють учням використовувати мову в реальних або максимально наближених до реальності ситуаціях, що робить навчання більш живим і захоплюючим.

Критичний аналіз підручника "Англійська мова" автора Несвіт А.М. виявив, що підручник включає цілий ряд інтерактивних завдань, спрямованих на розвиток усного мовлення. Це підкреслює важливість інтеграції таких завдань у навчальний процес. Однак, слід зазначити, що успіх в застосуванні цих методів залежить не лише від самого матеріалу, але й від креативності та гнучкості педагогічного підходу.

Практичне застосування різноманітних методів викладання говоріння, представлене у третьому розділі, підтвердило їхню ефективність. Інструкції для проведення дискусій та дебатів, а також інноваційні методи розвитку

усного мовлення, які були розроблені і випробувані в рамках цієї роботи, продемонстрували позитивний вплив на розвиток мовленнєвих навичок учнів. Учні показали здатність до критичного мислення, краще розуміння іншомовного матеріалу та більшу впевненість у використанні англійської мови.

Важливим аспектом є також методи оцінювання та контролю усного мовлення. Сучасні підходи до оцінювання повинні враховувати не лише коректність і флюентність мовлення, а й здатність учнів до комунікації, креативного використання мовних засобів та взаємодії в мовному середовищі.

Загалом, результати цієї роботи підтверджують, що використання інтерактивних та інноваційних методів викладання усного мовлення на уроках англійської мови в 8 класі є дієвим інструментом для покращення якості освіти. Це дозволяє учням не просто навчитися говорити англійською, але й розвивати глибші комунікативні навички, які є критично важливими в сучасному глобалізованому світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ: Академія, 2004. 344 с.
2. Бех П.О., Биркун Л.В. Концепція викладання іноземних мов в Україні. Іноземні мови. Київ, 2016. №2. С.3 - 8.
3. Бібік Н.М. Я у світі. 4 клас: підручник для загальноосвітніх навчальних закладів. Харків: Основа, 2015. 160 с.
4. Биркун Л. В. Комунікативні методи та матеріал для викладання англійської мови. Oxford University Press, 2018. С .20-48.
5. Вишневський О. І. Методика навчання іноземних мов: навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ: Знання, 2011. – 206 с.
6. Волкова В. К. Інноваційні технології навчання від А до Я. Київ: Шкільний світ, 2011. 96 с.
7. Гаранда А.В. Сучасні вимоги щодо формування комунікативної компетентності старшокласників. Semper tigo. Житомир, 2021. № 10. С. 9- 19. 77
8. Годкевич Л.Н. Інтерактивні технології. Завуч. Київ, 2014. №6. С. 9-12.
9. Душніцька І.І. Важливість вивчення іноземних мов у сучасному світі та роль навчальної гри в цьому процесі. Англійська мова та література. 2018. № 19-21. С. 30-35.
10. Жицька С. А. Використання мовної зарядки для підвищення мотивації курсантів до вивчення іноземної мови. URL: <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1184>
11. Коваленко О. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти. Іноземні мови в навчальних закладах. Педагогічна преса. Київ, 2013. С. 4-10.
12. Кончіч В. В. Навички говоріння і основні передумови їх успішного формування. URL: <https://klasnaocinka.com.ua/ru/article/navichkigovorinnya-i-osnovni-peredumovi-yikh-usp.html>

13. Лиза Г.В. Особливості використання інтерактивних технологій на уроках англійської мови URL: <https://vseosvita.ua/library/osoblivostivikoristanna-interaktivnih-tehnologij-na-urokah-anglijskoi-movi-90918.html>.
14. Литвин С. В. Система вправ для навчання писемного спілкування учнів старших класів середньої загальноосвітньої школи. Іноземні мови. Чернігів, 2011. № 1. С. 4-9.
15. Мазаракі А. А. Сучасні освітні технології у вищій школі. Матеріали міжнар. наук.-метод. конф. Ч. 2. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 259 с.
16. Мальований Ю. І. Форми навчання в школі. Київ: Освіта, 2002. С. 9-10.
17. Методика викладання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підруч. / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова [та ін.]. аКиїв: Академія, 2010. – 327 с.
18. Мокрогуз О. П. Інноваційні технології у викладанні суспільних дисциплін. Чернігів, 2012. С. 72.
19. Морозова О. НУШ очима дитини. Початкова школа. 2018. № 6. С. 62.
20. Несвіт А.М. Англійська мова. 8 клас. 8-й рік навчання URL: <https://files.pidruchnyk.com.ua/uploads/book/8-klas-angliyska-nesvit-2021.pdf>.
21. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Київ: Ленвіт, 2012. 328 с.
22. Остапчук О. Від оптимізації до інноваційного розвитку: реформуємо методсистему. Директор школи. Київ, 2018. № 6. С. 35-40.
23. Остапчук О. Шляхи підвищення інноваційного потенціалу методичної роботи. Шлях освіти. Київ, 2018. № 2. С. 9-15.
24. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ: А.С.К., 2014. С. 7-19.
25. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Київ, 2012. С. 135.
26. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ: А.С.К., 2015. С. 192.

27. Пишко О. Л. Інтерактивні методи навчання як спосіб розвитку творчих здібностей учнів на уроках історії та правознавства. Народна освіта. Електронне наукове фахове видання URL: http://narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=2257.

28. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-p#Text>

29. Редько В. Інтерактивні технології навчання іноземної мови. Рідна школа. Київ, 2011. № 8-9. С. 28-36.

30. Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М. Модельна навчальна програма «Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти URL: https://osvita.ua/doc/files/news/831/83117/Inoz_mov_5-9-kl_Redko_ta_in_14_07.pdf.

31. Скляренко Н.К. Як навчати сьогодні іноземних мов (концепція). Іноземні мови. Київ, 2015. № 1. С. 5-9.

32. Шевченко Є. Використання інтерактивних технологій для розвитку пізнавального інтересу на уроках англійської мови. Англійська мова та література. Харків, 2015. № 24. С. 4–6.

33. Яцик І. С. Використання інтерактивних методів навчання при викладанні гуманітарних дисциплін з метою виховання толерантності. Вісник ВПІ. Київ, 2010. Вип. 4. С. 114–118.

34. Akhyak and A. Indramawan. Improving the Students' English Speaking Competence through Storytelling: Study in Pangeran Diponegoro Islamic College (STAI) of Nganjuk, East Java, and Indonesia. International Journal of Language and Literature, vol. 1, no. 2, pp. 18-24, 2013.

35. Alderson J.C., C. Clapham, D. Wall Language Test Construction and Evaluation. Cambridge University Press, Cambridge, 2005, 310 p.

36. B. Lawrence, and S. Lentle-Keenan. Teaching beliefs and practice, institutional context, and the uptake of Webbased technology. Distance Education. Philadelphia, vol. 34. no. 1. pp. 4–20, 2013.

37. C. Gill. Oral communication in ESL through Improvisations. Playwriting and Rehearsals. *Advances in Language and Literacy Studies*, vol. 4, no. 1, pp. 35- 40, 2013.
38. Cheng, L., Watanabe Y. Washback in Language Testing. *Research Contexts and Methods*. Lawrence Erlbaum Associates, Publishers, Mahwah, New Jersey/London, 2018. 260 p.
39. Council of Europe. *The Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment*. Cambridge: Cambridge University Press, 2011. 79
40. D. L. Mitra, and S. C. Serriere. Student Voice in Elementary School Reform Examining Youth Development in Fifth Graders. *American Educational Research Journal*, Chicago. vol. 49, no. 4, pp. 743-774, 2012.
41. D. Zyngier. Reconceptualising risk: left numb and unengaged and lost in a noman's-land or what (seems to) work for at-risk students. *International Journal of Inclusive Education*. London. vol. 15, no. 2, pp. 211-231, 2011.
42. E. J. Meyer. *Transforming school cultures in Gender and Sexual Diversity in Schools. Explorations of Educational Purpose*. Springer Nature. Dordrecht, pp. 121-139, 2010.
43. F. Dağ, E. Şumuer, and L. Durdu. Pre-Service Teachers' Perceptions and Experiences: Courses Based on the Active Learning Model and Environment. *Journal of Learning Spaces*, vol. 8, no. 2, pp. 41-56, 2019.
44. G. Ari. Speech training. M. Durmus and A. Okur (Eds.). *In the Handbook of Teaching Turkish as a Foreign Language*. Ankara: Grafiker Publishing, pp. 277- 293, 2018.
45. G. Itayem. *Using the iPad in language learning: Perceptions of college students*. Doctoral dissertation. The University of Toledo, Toledo, OH, 2014. 69 p.
46. G. Potter, and F. Briggs. Children talk about their early experiences at school. *Australian Journal of Early Childhood*, vol. 28, no. 3, pp. 44-49, 2003.

47. G. Tum. Phonological problems encountered in multinational classrooms in teaching Turkish as a foreign language. *H. U. Journal of Education*, vol. 29, no. 2, pp. 255-266, 2014.
48. Gocer. *Turkish special teaching methods*. Ankara: Pegem Academy Publishing, 2017.
49. Goodwyn A. *English in the Digital Age. Information and Communication Technology (ICT) and the Teaching of English*. Cassell, London and New York, 2020. 156 p.
50. H. Akyol. *Turkish teaching methods*. Ankara: Pegem Academy Publishing, 2014. 143 p.
51. J. Atiyah, et al. Education on E-learning program versus Traditional Instruction for Undergraduate. *International Journal of Advanced Research in Science, Engineering and Technology*, vol. 2, no. 7, pp. 776-786, 2015.
52. J. Smyth and P. McInerney. *Teachers in the middle: Reclaiming the wasteland of the Adolescent years of schooling*. New York, USA: Peter Lang, 2007. 247 p.
53. J. W. Creswell. *Research Design: Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches*. Thousand Oaks, CA: Sage, 2014. 270 p.
54. Jansen, B. *The Big6™ in Middle School: Teaching Information and Communications Technology Skills*. Linworth Publishing, Inc., 2017. 226 p.
55. Juhana. Psychological factors that hinder students from speaking in English class. *J. of Education and Practice*, vol. 3, no. 12, pp. 100-110, 2012.
56. K. Pong. Learners' Anxieties on Posting Their Own Speeches on Youtube.com: Facilitative or Debilitative? *College English: Issues and Trends*, vol. 3, pp. 73- 100, 2010.
57. K. Swartwelder, J. Murphy, and G. Murphy. The Impact of Text-Based and Video Discussions on Student Engagement and Interactivity in an Online Course. *Journal of Educators Online*, vol. 6, no. 1, pp. 1-7, 2019.

58. K. U. Isisag, and Ö. Demirel. The use of the Common European Framework of Reference for Languages on developing the speaking skills. *Education and Science*, vol. 35, no. 156, pp. 190-204, 2010.
59. M. A. Christison, and D. E. Murray. What English language teachers need to know. Vol. III: Designing curriculum. New York, NY: Routledge, 2014. 312 p.
60. Malinova A., Ivanova V. Automation of Electronic Testing Examination in English Language using DeTC. Plovdiv University "Paisii Hilendarski", Scientific Works, Vol. 38, Book 3, 2012. Mathematics, pp. 59-68.
61. Marzuki, J. A. Prayogo, and A. Wahyudi. Improving the EFL Learners' Speaking Ability through Interactive Storytelling. *Dinamika Ilmu*, vol. 16, no. 1, pp. 15-34. 2016.
62. N. Aykac. Principles and methods of teaching. Ankara: Pegem Academy Publishing, 2016.
63. O. Demirel. Foreign language teaching. Ankara: Pegem Academy Publishing, 2016.
64. P. O'Brien, and M. Lai. Student Voice: How can it help us to understand students' experiences of school? Assessment Symposium, Rutherford House, Wellington, New Zealand, 2011.
65. A. Popandova, E. Foreign Language Teaching. Ministry of Education and Science. 2010, Book 1.
66. R. David, S. M. Thang, and H. Azman. Accommodating Low Proficiency ESL Students' language. Learning Needs. Through an Online Writing Support System. *e-Bangi*, vol. 10, no. 1, p. 118, 2015.
67. R. Rusli, et al. Low Speaking Proficiency Among the Malaysian Undergraduates: Why and How? e-Prosiding Persidangan Antarabangsa Sains Sosial & Kemanusiaan 2018. pp. 678-689, 2018.
68. R. S. Dewi, U. Kultsum and A. Armadi. Using Communicative Games in Improving Students' Speaking Skills. *English Language Teaching*, vol. 10, no. 1, pp. 63-71, 2017.

69. S. Pradono, et al. A Method for Interactive Learning. *CommIT*, vol. 7, no. 2, pp. 46-48, 2013.
70. T. Türkben. The Effects of Interactive Teaching Strategies on Speaking Skills of Students Learning Turkish as a Second Language. *Journal of Language and Linguistic Studies*, vol. 15, no. 3, pp. 1011-1031, 2019.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Тема уроку: "Поїздка до зоопарку" (8 клас).

Мета уроку: Покращити уміння учнів вести діалог, практикувати використання словникового запасу в усній та письмовій мові; розвивати пам'ять, увагу, фонематичне сприйняття; виховувати бережливе ставлення до природи.

Матеріали: Підручник "Get Set-Go" 8 клас, робочий зошит, аудіокасета до підручника, картки з малюнками диких тварин.

Хід уроку:

I. Організаційний момент

1. Привітання. Вчитель: "Good morning, children! Nice to see you! How are you?" Учні: "I'm fine, thank you. Not bad."

2. Фонетична зарядка. Вчитель: "Let's listen and sing the song." Виконання пісні "One big, two big elephants" (з аудіокасети).

II. Основна частина

1. Гра "Guess the name". Вчитель: "Let's go to the zoo and meet many interesting animals. Let's remember their names." Учні вгадують назви тварин за першою літерою.

2. Гра "Missing animals". Вчитель: "Some animals are missing. Let's help the zookeeper to find them."

3. Гра "Whose cage is it?". Учні читають назви тварин і прикріплюють відповідні малюнки до кліток на дошці.

4. Фізкультхвилинка. "Let's do some physical exercises."

5. Робота в парах "Ask the zookeeper". Вчитель: "Some of you are visitors, others are zookeepers. Ask questions about the animals." Учні практикують діалоги.

6. Гра "One or many?" Учні плескають в долоні, коли чують назву тварини у множині.

7. Робота в парах "How many animals?" Учні задають одне одному запитання про кількість тварин.

8. Виконання письмових завдань. Учні рахують кількість тварин на малюнках і записують відповіді.

III. Підсумок уроку Обговорення теми уроку.

ДОДАТОК Б

TEXT 1 SHELTER

All over the world people spend a significant amount of time and energy providing shelter for themselves. Human shelters take many forms. People may build huts of mud and branches roofed with leaves. They may live in houses of wood, brick, or stone, or in huge apartment buildings of steel, concrete, and glass. They may use movable shelters such as tents, houseboats, and trailers or even recreational vehicles (RVs).

Shelter separates people from their surroundings. It provides a place for families to cook, eat, sleep, and raise their children. It protects them from extreme temperatures, strong winds, and storms. Shelter provides privacy and safety from human and animal enemies. It also protects belongings, such as clothes, dishes, books, and pictures. Domestic animals, food supplies, and tools may be kept in the shelters occupied by their owners or in separate shelters, such as barns and granaries

Shelter may be less necessary for survival than people sometimes think. Some tribes in Southeast Asia, Australia, and South America do not build houses. The Ona of Tierra del Fuego build elaborate huts for their rituals but use only windbreaks for shelter from cold weather. People build shelter, however, for reasons other than mere protection or survival. Homes may be symbols of wealth and prestige to their owners. And to many persons homes are havens of comfort, emotional security, and aesthetic satisfaction.

ДОДАТОК В

TEXT 2 CULTURE AND TECHNOLOGY AFFECT HOUSE FORM

Differences in the way people live around the world—cultural differences—account for much of the variety in the form of human dwellings. Differences in occupation are an important factor. Farmers and city workers, for example, need permanent homes that are easy to reach from their fields or factories and offices. Nomads, who shift from place to place herding animals or hunting game, need portable shelters such as tents. Also important are differences in family structure, which varies widely throughout the world. In many societies, a single family shares one house. In others, a man has several wives, each of whom may occupy a separate house. At one time, several related Iroquois Indian families lived together in one large dwelling, called a longhouse. Daily living requirements influence house styles. Cooking, for example, has been carried on differently in various cultures. The Aztec had kitchens in separate buildings, while the Inca cooked in an outdoor court.

Attitudes toward privacy also differ. Most houses in the United States are easily seen from streets and sidewalks but have thick walls and separate rooms to provide privacy inside. Traditional Japanese homes, however, are hidden by high exterior walls or fences but have only movable paper partitions within. In some cultures women are hidden from public view. Muslims in Pakistan and northern India place lattice screens in their windows to prevent women from being seen from the street. Tradition and religion often influence the form of a house and the choice of a house site. In China, for example, houses were traditionally only one story tall, because it was considered arrogant to live in a house that was higher than the town walls. In rural Japan, houses and their rooms were traditionally placed according to a system of lucky and unlucky directions. The style of a dwelling and the materials used to build it may be affected by the desire for prestige. In the United States, during the 19th century, many wealthy persons built houses with tall, decorative columns to resemble Greek temples. In order to display their wealth, people may use materials that are scarce, expensive, and difficult to transport, rather than cheap, plentiful, and readily available. In rural Japan and Peru, metal roofing is replacing thatch because it symbolizes a more

modern way of life. But the metal rusts and drips moisture. It is less suited to the climate than thatch.

Tools and a knowledge of building construction enable people to create dwellings from such raw materials as clay, stone, and wood. When humans progressed from bone, wood, and stone tools to metal tools, wooden shelters could be built from thick logs instead of branches and saplings. Advanced technology has made it possible to build high-rise apartment buildings from such durable materials as reinforced concrete. Houses in large modern cities are affected by zoning laws and other government regulations. These affect such things as the heights of houses and the sizes of the plots of land on which they are built. The sizes and styles of homes in housing developments are also affected by land and construction costs. When these costs are very great, builders may try to maximize profits by putting up the greatest possible number of dwelling units at the highest prices they believe customers will be willing to pay.

ДОДАТОК Г

TEXT 3 CLIMATE AND BUILDING MATERIALS AFFECT FORM

People usually consider climatic conditions when they build their shelters. All over the world people must deal with different combinations of temperature, humidity, rain, snow, wind, and sunlight.

Large areas in the United States Southwest, the Middle East, and North Africa are very dry, with hot days and cool nights most of the year. In these conditions, the Pueblo Indians of the Southwest built homes with thick adobe roofs and walls to provide insulation against heat. The cellars of traditional homes in the Middle East are kept cool and damp by wetting down the walls. Traditional houses in the Arab lands of the Middle East and North Africa have flat roofs where families eat supper and sleep in the cool night air. In hot, humid regions, shelters must provide good ventilation and protection from heavy rainfall. Florida's Seminole Indians have houses with raised floors and open sides to allow air circulation. Steep, overhanging gabled roofs covered with thatch shed rain and provide shade. In cold climates people want houses that will prevent heat from

escaping. A winter igloo used by some Inuit is built with blocks of snow, a good insulating material. Inside, the igloo is coated with ice to seal cracks through which warm air might leak out. The igloo has a tunnel exit that faces away from the wind to keep out cold air

People build houses to take advantage of rain, snow, wind, and sunlight, as well as to provide protection against them. Some houses in Italy can be cooled and humidified by rainwater caught in underground tanks. In the low mountains and hills of Switzerland, houses have steep gabled roofs that shed rain and snow. In the higher mountains less steep roofs retain the snow, which provides insulation during the winter. In the hot, dry climate of Egypt, a roof device called the malqaf is commonly used to deflect breezes into the house for ventilation. In parts of France and Switzerland, houses are nestled into hollows or against hillsides for protection against the wind. The yurt, or circular tent, of Mongolian nomads, though light and collapsible, has a wooden latticelike frame that can withstand strong winds. Sunlight is welcomed in cool regions, especially at high altitudes. In the Alps, the larger villages are on the sunniest slopes and the houses face southward. Sunlight is usually avoided in hot regions. The pueblos of the United States Southwest consist of blocks of houses joined side by side in an east-west direction. Thus, the east and west sides of most of the houses are not exposed to sunlight. Houses in hot areas are often whitewashed to reflect sunlight. Some modern homes are so placed and constructed that they can be heated by sunlight in the winter while avoiding sunlight in the summer. Although most people consider climate when they build their shelter, some do not. People moving from one area to another, for example, may continue to use traditional building methods that were developed to meet different climatic conditions. As the early Japanese settled the cool, northern parts of their country, they built houses of wood with paper partitions like those they had occupied in warmer southern Japan. This style was uncomfortable during the cold northern winters. Similarly, when Chinese people first settled in Malaya, they built thick-walled houses unsuited to the region's hot, humid climate. The materials available also influence the kinds of

houses that are built. Some areas of the Earth are poor in natural building materials. Until relatively recently, snow, ice, skins, fur, whalebones, and driftwood were the only materials with which Inuit could build their homes. Even today, cave dwellings are hollowed out of soft rock in Spain and Sicily. Underground chambers are still used for shelter by many people in Tunisia and China. Cheap freight transportation and the development of modern construction methods have made a variety of materials and house styles more available. Many Inuit, for example, now live in large, imported prefabricated houses with electricity and running water. The same materials can often be used to build shelters that look different, and different materials can be used to build shelters that look alike. Arab and Mongolian nomads both use wood and cloth to make their dwellings. The traditional Arab tent is made with a felt covering over a set of poles arranged in rows, while the Mongolian yurt has a felt covering over a round framework. In the United States during the 19th century, people adorned their houses with wooden designs that mimicked the stone decorations of medieval European buildings.

**ALFRED NOBEL UNIVERSITY EUROPEAN AND ORIENTAL
LANGUAGES AND TRANSLATION DEPARTMENT**

Oleksandr MALASHENKO

**METHOD OF TEACHING SPEAKING AT ENGLISH
LESSONS IN THE 8TH GRADE OF SECONDARY
SCHOOL**

Abstract of Master's Thesis

Dnipro

2023

In today's world, where English is a means of international communication and an important tool for accessing global knowledge resources, education in this language is of particular importance. Teaching English in the 8th grade of secondary school is challenging not only to teach students grammar and vocabulary, but also to develop their communication skills, including speaking. **The relevance of this work** lies in the need to find effective methods of teaching speaking that meet modern educational standards and the needs of students.

Speaking as the main aspect of English language learning requires an integrated approach that includes learning grammatical structures, vocabulary, phonetic skills and communicative competencies. That is why the choice of speaking teaching methods should be based on a thorough theoretical justification and empirical analysis of their effectiveness.

The purpose of this paper is to study the main theoretical approaches to teaching speaking in the 8th grade of English language classes at a secondary school, to analyze

modern methodological approaches and to develop methodological recommendations for teachers.

To achieve this goal, it is necessary to solve **the following tasks**:

1. To determine the role of English in the modern secondary education system in Ukraine.
2. To characterize speaking as the main aspect of learning activity.
3. Analyze the existing methods of teaching speaking in English classes.
4. To explore interactive methods of teaching oral communication.
5. To make a critical analysis of the textbook "English" (8th year of study) by A.M. Nesvit.
6. To develop instructions for conducting discussions and debates.
7. Prepare examples of lessons using innovative methods for the development of oral communication.
8. To develop methods of assessment and control of oral communication.

The object of the study is the process of teaching English in a secondary school, with a special focus on grade 8.

The subject of the study is methods and approaches to teaching English speaking to 8th grade students. This includes an analysis of various techniques, strategies and didactic materials used to develop oral communication skills.

The research methods include a combination of theoretical analysis of scientific and methodological materials, empirical methods for data collection (e.g., observation, questionnaires), as well as analytical and synthetic methods for processing and interpreting the information obtained. These methods allow us to evaluate the effectiveness of different approaches to teaching speaking in depth and develop recommendations for their application in the educational process.

The theoretical basis of the work is based on the study of scientific and methodological sources related to teaching English, with an emphasis on the development of speaking skills. This includes an analysis of psycholinguistic, didactic and

methodological aspects of foreign language teaching, a review of modern approaches to teaching speaking, as well as the study of the influence of cultural and sociolinguistic factors on the learning process.

The scientific novelty of the work lies in a comprehensive analysis of the effectiveness of modern methods of teaching speaking in 8th grade English classes, identifying insufficiently researched aspects in this area and developing innovative methodological recommendations. This may include the integration of the latest pedagogical technologies, such as interactive teaching methods and integrated lessons.

The practical significance of the work lies in the development of specific recommendations and methodological developments that can be used by teachers to improve the effectiveness of teaching speaking in grade 8. This includes the creation of teaching materials, lesson plans, instructions for conducting discussions, debates, as well as methods for assessing students' achievements.

A thorough analysis of the methods of teaching speaking in the 8th grade English class at a secondary school reveals significant potential for improving the effectiveness of the learning process. The main conclusion is that the integration of innovative and interactive methods significantly improves the level of language skills acquisition among students.

First of all, the role of English in the modern world and the educational system of Ukraine is undeniable. English opens up wide opportunities for international communication, access to global information resources, and provides advantages in professional careers. With this in mind, speaking methods should be aimed not only at forming basic skills but also at developing communicative competence, which is key in the modern world.

In the context of speaking development, interactive methods such as role-playing, brainstorming, discussions and debates have been shown to significantly increase learners' motivation and contribute to better learning of language material. This is because

such methods allow learners to use the language in real or as close to real situations as possible, which makes learning more lively and exciting.

A critical analysis of the textbook "English" by A.M. Nesvit revealed that the textbook includes a number of interactive tasks aimed at developing oral communication. This emphasizes the importance of integrating such tasks into the learning process. However, it should be noted that success in using these methods depends not only on the material itself, but also on the creativity and flexibility of the pedagogical approach.

The practical application of the various methods of teaching speaking presented in Chapter 3 has confirmed their effectiveness. The discussion and debate instructions, as well as the innovative methods of developing oral communication that were developed and tested in this study, have demonstrated a positive impact on the development of students' speaking skills. Students have shown the ability to think critically, have a better understanding of foreign language material, and are more confident in using English.

An important aspect is also the methods of assessment and monitoring of oral communication. Modern approaches to assessment should take into account not only the correctness and fluency of speech, but also the ability of students to communicate, use language creatively and interact in the language environment.

In general, the results of this study confirm that the use of interactive and innovative methods of teaching oral communication in 8th grade English classes is an effective tool for improving the quality of education. It allows students not only to learn to speak English, but also to develop deeper communication skills that are critical in today's globalized world.